Uppsala kommun

Datum:
2019-11-18

Diarienummer:
ALN-2019-0680

Äldreförvaltningen

Äldrenämnden

Handläggare:
Karlsson Daniel

Verksamhetsplan och budget 2020

Förslag till beslut

Äldrenämnden föreslås besluta

att godkänna verksamhetsplan och budget 2020 för äldrenämnden,

att godkänna internkontrollplan 2020 för äldrenämnden och

att överlämna verksamhetsplan och budget 2020 samt internkontrollplan 2020 till kommunstyrelsen.

Ärendet

Äldrenämndens verksamhetsplan beskriver hur nämnden ska förverkliga kommunfullmäktiges övergripande styrdokument Mål och budget 2020–2022. Verksamhetsplanen konkretiserar även hur nämndens politik bidrar till att uppfylla de krav som ställs genom inriktningsmål, uppdrag, samt budget. Därtill visar nämndens budget hur nämnden fördelar de ekonomiska resurser som den tilldelats. I samband med att nämnden beslutar om sin verksamhetsplan beslutar den även om sin plan för intern kontroll, samt om nämndens nyckeltal som inkluderar ramverk och indikatorer för uppföljning av kvalitet, medarbetare och ekonomi.

Årets verksamhetsplan följer fullmäktiges disposition med nio övergripande målområden, vilka utvecklats och konkretiserats för nämndens verksamhetsområde.

Postadress: Uppsala kommun, äldreförvaltningen, 753 75 Uppsala
Telefon: 018-727 00 00 (växel)
E-post: aldreforvaltningen@uppsala.se
www.uppsala.se

Ekonomiska konsekvenser

Äldrenämndens budget 2020 utgör ramen för nämndens verksamhet och ekonomi för året. I verksamhetsplanen så ingår ett flertal åtgärder under nämndmål 1.1 för att bidra till att kunna uppnå en ekonomi i balans under året.

Genomförandet av de flesta åtgärder i verksamhetsplanen kan få ekonomiska konsekvenser för nämnden. Det kan exempelvis handla om kostnadseffektiviseringar eller ökade kostnader i form av arbetstid för åtgärdernas genomförande. Verksamhetsplanen är treårig vilket innebär att åtgärderna ska genomföras under en treårsperiod och inom ramen för nämndens budget under denna period.

Konsekvenser för jämställdhet

Jämställdhetsperspektivet har integrerats i framtagandet av verksamhetsplanen och ska även integreras i verkställande och uppföljning av åtgärderna i planen. Under 2020 medverkar äldrenämnden i projektet jämställd biståndsbedömning tillsammans med övriga sociala nämnder.

Konsekvenser för tillgänglighet

Verksamhetsplanen innehåller åtgärder för ökad tillgänglighet för äldre personer, exempelvis åtgärder för att förbättra situationen för döva och hörselskadade, samt insatser för ökad digital inkludering.

Äldreförvaltningen

Carina Juhlin

Förvaltningsdirektör

Uppsala kommun

Datum: 2019-12-17

Diarienummer: ALN-2019-0680

Handläggare:
Daniel Karlsson, Magnus Bergman-Kyllönen

Trygghet och god livskvalitet

Verksamhetsplan och budget 2020

För äldrenämnden

Ett aktiverande dokument som äldrenämnden fattade beslut om den 17 december 2019.

Postadress: Uppsala kommun, 753 75 Uppsala
Telefon: 018-727 00 00 (växel)
www.uppsala.se

Innehåll

Inledning 6
Nämndens uppdrag 6
Trygghet och god livskvalitet 6
En trygg vård och omsorg med hög kvalitet 6
Tillsammans med andra aktörer utveckla Uppsala till en äldrevänlig kommun 7
Medarbetare som trivs och utvecklas på jobbet 7
Våra gemensamma resurser ska användas rätt 7
Omvärld och förutsättningar 8
Syftet med nämndens verksamhetsplan och budget 9
Inriktningsmål 10
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 1 Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi 10
Nämndmål 1.1: Äldrenämndens resurser ska användas effektivt och där de behövs som mest 10
Uppdrag 1.3: Utveckla kommunkoncernens förmåga att ställa ekonomiska, sociala och miljömässiga krav vid upphandling 12
Uppdrag 1.6: Genomföra en koncernövergripande kartläggning hur resurser fördelas mellan män och kvinnor senast 2022 i syfte att uppnå en jämställd resursfördelning. 13
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 2 Uppsala ska vara attraktivt att leva, verka och vistas i 14
Uppdrag 2.1: Stärk arbetet för att Uppsala ska vara en trygg plats med låg brottslighet med att förebygga social oro, öka tryggheten och bekämpa de kriminellas ekonomi i samverkan med polis (bland annat inom ramen för nya överenskommelsen), civilsamhället och andra myndigheter. 14
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 3 Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande 15
Uppdrag 3.1: Aktivt och strategiskt arbeta med digital utveckling och innovation, genom bland annat testbäddar, för att utveckla den egna verksamheten, stärka klimatarbetet och skapa ett smart och hållbart Uppsala 15
Uppdrag 3.5: Öka andelen förnybar energi och öka takten i arbetet med energieffektivisering och energisparande 16
Uppdrag 3.12: Initiera en kransortssatsning inbegripande bland annat nya bostäder av varierande typ, verksamhetslokaler, utbyggd samhällsservice och pendlarparkeringar i Storvreta, Almunge, Vattholma, Björklinge och Vänge. (KS, GSN, Uppsala parkering, Uppsalahem, ÄLN, UBN, KTN). 16
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 4 Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet 17
Nämndmål 4.1: Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun 17
Uppdrag 4.13: Förebygga och bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck genom ett kompetenslyft för medarbetare inom skola, socialtjänst och omsorg, samt

inrätta ett "HVF-team" med särskild kompetens som stödjer de personalgrupper som kommer i kontakt med detta i sitt arbete. (SCN, UBN, OMN, ÄLN, KS)..... 19

Uppdrag 4.14: Öka antalet anställda med funktionsvariation i kommunens verksamheter. (Berör alla utom VLN, NGN.)..... 19

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 5 Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete 20

Uppdrag 5.4: Utveckla utbudet av bostäder för äldre på den ordinarie bostadsmarknaden, såsom seniorbostäder, trygghetsbostäder och moderna servicehus. (ÄLN, KS och PBN 21

Uppdrag 5.5: Främja kollektivhus för seniorer. (KS och ÄLN) 21

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 6 Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande 21

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 7 Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet 22

Nämndmål 7.1: Äldrenämnden ska erbjuda kommuninvånarna en trygg vård och omsorg med hög kvalitet 22

Uppdrag 7.2: Öka möjligheten till inflytande och egenmakt så att stöd och insatser bättre motsvarar behoven (ÄLN, OSN, SCN och ÖFN) 23

Uppdrag 7.4: Motverka det digitala utanförskapet hos äldre och personer med funktionsnedsättning genom stödinsatser. (OSN och ÄLN) 23

Uppdrag 7.5: Inled arbetet med att wi-fi blir norm på vård- och omsorgsboenden. (KS och ÄLN)..... 24

Uppdrag 7.9: Utreda förutsättningarna för en gemensam ingång till sociala nämnder för att underlätta snabb handläggning. (SCN, OSN, AMN och ÄLN) 24

Uppdrag 7.10: Etablera fler träffpunkter 65+ och seniorrestauranger och utveckla deras arbete med friskvårdsinfrastruktur, i synnerhet på landsbygden. (ÄLN, IFN, KS, Sport- och rekreation)..... 24

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 8 Uppsalas invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället 25

Uppdrag 8.2: Uppmärksamma 2020 som temaår för mänskliga rättigheter inom områdena fred, demokrati och yttrandefrihet. 25

Uppdrag 8.4: Arbeta med att öka medborgarnas möjlighet till påverkan genom att ha dialog med fler medborgargrupper och utveckla former för att genomföra medborgardialog på fler språk än svenska. 25

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 9 Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala 26

Nämndmål 9.1: Äldrenämnden ska ha medarbetare som utvecklas och trivs på jobbet 26

Nämndmål 9.2 (kommungemensamt HR-nämndmål): Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv..... 27

Nämndmål 9.3 (kommungemensamt HR-nämndmål): Ett framåtriktat och aktivt chefs- och ledarskap ger förutsättning för verksamhetsutveckling och medledarskap..... 27

Uppdrag 9.4: Införa obligatorisk språkundervisning i svenska språket samt språkmentorer för anställda med behov av det inom vård och omsorg. (OSN, ÄLN och AMN) 28
Uppdrag 9.5: Intensifiera arbetet med att åtgärda strukturella skillnader på grund av kön 28
Uppdrag 9.8: Möjliggöra för fler deltidsbrandmän (RIB) bland kommunens medarbetare. 28
Budget 2020 29
1.1. Budgetram för 2020 per verksamhet 29
1.2 Ettåriga satsningar inkluderat i kommunbidraget 29
2. Budget 2020 enligt resultaträkningens poster 30
2.1 Budget för systemledning och egen regin 31
3. Väsentligheter i budgeten för 2020 33
3.1 Innovationsfond 33
3.2 Stimulansmedel 33
3.3 Åtgärder i verksamhetsplan kopplat till ekonomi 33
3.4 Effektiviseringskrav 2020 33
3. 5 Budgeterade volymer 2020 34
4. Nämndens planerade investeringar 2020 (egen regi) 35
Bilaga 1 Styrdokument 36
Bilaga 2 Uppföljningsplan för år 2020–2021 37
Inledning 37
Förvaltningsövergripande verksamhetsuppföljning 38
Introduktion – ambitioner och centrala kvaliteter inom äldreomsorgen 38
Former för uppföljning och avrapportering 39
Åtgärder 40
Avtals- och uppdragsuppföljning 41
Introduktion 41
Former för uppföljning och avrapportering 41
Åtgärder 42
Individuppföljning 43
Introduktion 43
Former för uppföljning och avrapportering 43
Åtgärder 45
Intern kontroll 45
Leverantörsledets ansvar för verksamhetsuppföljning 45
Appendix 46
Publiceringskalender nationella och regionala uppföljningsinitiativ 46
Bilaga 3 Nämndens nyckeltal Tablå1: Nyckeltal och indikatorer för årsredovisning. 47

Tablå 2: Nyckeltal och indikatorer för tertialrapportering; ekonomi, verksamhet, medarbetare (utvecklas med mätdata under 2020). 48

Bilaga 4 (separat bilaga) Nämndens internkontrollplan 50

Inledning

Nämndens uppdrag

Äldrenämnden ansvarar för service, vård och omsorg i ordinärt eller särskilt boende till personer 65 år och äldre, i de fall personerna har behov av sådana insatser på grund av ålder, sjukdom eller nedsatt fysisk funktionsförmåga. I detta ansvarar nämnden för uppgifter enligt socialtjänstlagen samt det kommunala ansvaret enligt hälso- och sjukvårdslagen. Nämnden ansvarar även för öppna insatser och förebyggande verksamhet för personer 65 år och äldre.

Trygghet och god livskvalitet

Utgångspunkten för nämndens verksamhet är att invånarna i största möjliga utsträckning har möjlighet till egenmakt och inflytande. Individen ska bemötas utifrån just sina förutsättningar och insatser ska svara mot personers behov oavsett kön, könsidentitet/könsuttryck, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, ålder, social bakgrund, sexualitet eller funktionsförmåga.

En trygg vård och omsorg med hög kvalitet

Äldrenämndens insatser ska utgå från ett synsätt med individen i centrum. För att säkra detta har nämnden antagit en uppsättning värdebegrepp, TITORB (trygghet, inflytande, tillgänglighet, oberoende, respekt och bemötande), som ska genomsyra insatserna. Individens delaktighet ska också stärkas i utredning, planering och genomförande av insats, samt i uppföljning av beslutad insats.

Vården och omsorgen ska jämlikt möta invånarnas behov och äldreomsorgen ska kännas trygg för Uppsalas äldre och deras anhöriga. Det ska finnas valfrihet för äldre att välja utförare av omsorg. Samtidigt ska kvaliteten inom äldreomsorgen alltid stå i fokus, oavsett driftsform. Kvalitets- och individuppföljningar är därför av central vikt för att säkerställa kvaliteten, såväl inom egen regin som inom upphandlad verksamhet.

Kommunens äldre ska erbjudas en god, sammanhållen och nära hälso- och sjukvård. Särskilt prioriterat för nämnden är att kommunens invånare ska känna sig delaktiga och trygga i hela vårdkedjan oavsett boendeform och insats. En förutsättning för detta är ett nära samarbete mellan äldrenämnden, övriga sociala nämnder och Region Uppsala. Samverkansarbetet bedrivs framför allt inom ramen för Hälsa, stöd, vård och omsorg (HSVO) Uppsala och konkretiseras i en gemensam verksamhetsplan. Verksamhetsplanen innefattar följande tre gemensamma fokusområden för parterna:

- Stärk grundläggande förutsättningar i närvården
- Effektivisera arbetssätt och verktyg i närvården
- Förändra vårdstrukturen och kraftsamla kring vissa grupper i närvården

Tillsammans med andra aktörer utveckla Uppsala till en äldrevänlig kommun

Den kraftiga ökningen av antalet äldre kommer att ställa stora krav på den kommunala äldreomsorgen. Samtidigt är engagemang från andra aktörer avgörande för möjligheterna att möta utvecklingen utifrån ett brett äldreperspektiv. Livsmiljöer, boende, gator, kommunikationer, kultur- och serviceutbud med mera behöver i högre grad utformas med tanke på äldre personers behov och förutsättningar.

En mångfald faktorer är av betydelse för ett långt liv med god hälsa och oberoende. Den aktivitet och samverkan som utvecklas de närmaste åren kommer också vara mycket avgörande för situationen om tio år. För att kunna tillgodose medborgarnas behov på sikt krävs ett därför ett långsiktigt förebyggande arbete. En utvecklad samverkan mellan kommunens nämnder och bolagsstyrelser, samt med näringsliv och civilsamhället, ger utvecklingsmöjligheter som resulterar i nya stödinsatser som bättre kan möta äldres behov. Civilsamhället ska också ges möjlighet till att öka utbudet av aktiviteter för förbättrad folkhälsa bland äldre.

Som en del i arbetet för att utveckla Uppsala kommuns äldrevänlighet blev kommunen 2016 medlem i WHO:s nätverk för äldrevänliga städer och samhällen. Under de kommande åren genomfördes en omfattande medborgardialog med kommunens äldre, och under år 2019 har ett program och en handlingsplan för Uppsala som en äldrevänlig kommun tagits fram. 2020–2022 genomförs implementeringen av handlingsplanen. Äldrenämnden samordnar arbetet med implementeringen, men genomförandet av handlingsplanen är ett kommungemensamt ansvar. Handlingsplanen utgår från följande fokusområden:

- Livsmiljö
- Jämlikhet och delaktighet
- Hälsa och välbefinnande

Medarbetare som trivs och utvecklas på jobbet

Äldrenämndens medarbetare ska trivas på jobbet och ges möjlighet att utvecklas på sin arbetsplats. Viktiga insatser är exempelvis kompetensutveckling, medledarskap och möjligheter till att bidra till nämndens verksamhetsutveckling genom innovations- och utvecklingsarbete. Genom detta förbättras möjligheterna till en högre grad av motivation bland nämndens medarbetare. Dessutom stärks förutsättningarna att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla kompetent personal.

Under den närmaste tioårsperioden förväntas en kraftig ökning av antalet äldre över 80 år. De ökade behoven medför utmaningar för kompetensförsörjningen inom nämndens verksamheter. Äldrenämnden behöver därför kontinuerligt arbeta med att utveckla nya metoder och arbetssätt för att nå, attrahera och utveckla den kompetens som krävs. Nämndens kompetensförsörjningsplan utgör ramverket för hur nämnden arbetar strategiskt för att säkra kompetensförsörjningen.

Våra gemensamma resurser ska användas rätt

De ekonomiska förutsättningarna är en stor utmaning för äldrenämnden under de kommande åren. Antalet äldre i kommunen ökar samtidigt som ökningen i skatteunderlaget förväntas mattas av. Nämnden behöver därför kontinuerligt identifiera och genomföra effektiviseringsåtgärder för att kunna säkerställa en ekonomi i balans under planperioden.

Äldrenämndens innovationsstrategi pekar ut riktning och långsiktiga mål för nämndens innovationsarbete. Innovationsarbetet är nödvändigt för att effektivisera hela nämndens verksamhet. Samtidigt är det uttalade målet att insatserna inte får försämra kvaliteten, utan i första hand istället ska leda till förbättringar både för brukare och för medarbetare.

Insatser i rätt omfattning och av god kvalitet är viktigt för att verksamheten ska vara socialt och ekonomiskt hållbar. För att kunna tillgodose medborgarnas behov på sikt krävs också ett långsiktigt förebyggande arbete. Därigenom kan också behovet av mer omfattande vård- och omsorgsinsatser minska. Förebyggande och tidiga insatser behöver i högre grad nå de äldre där behovet av dessa insatser är som störst. Genom detta kan både effekterna i form av ökad livskvalitet och förbättrad folkhälsa, samt en hållbar ekonomisk utveckling för kommunen maximeras.

Omvärld och förutsättningar

Kommunens omvärldsanalys identifierar ett antal globala och regionala trender. Med utgångspunkt i dessa trender har sedan ett antal förändringstryck definierats, det vill säga möjligheter och utmaningar som trenderna genererar för Uppsala kommuns förutsättningar. Följande fyra förändringstryck har identifierats inom ramen för kommunens omvärldsanalys, som en följd av trenden åldrande befolkning:

1. *Våga tänka nytt och vara nyskapande*

Den förändrade demografiska strukturen innebär att behoven ökar i de personalintensiva verksamheterna i kommunen, framför allt inom äldreomsorgen. För att skapa effektiva och kvalitativa välfärdstjänster behöver kommunen tänka och arbeta annorlunda i framtiden. Innovationer, digitalisering, införande av välfärdsteknik samt en ökad samverkan med externa parter är nödvändigt för ett effektivt resursutnyttjande och för att kunna erbjuda en kvalitativ omsorg.

2. *Hantera den långsiktiga kompetensförsörjningen*

Den kraftiga ökningen av antalet invånare som är över 80 år till 2030 kräver en utökning inom alla delar av äldreomsorgen. De ökade behoven medför utmaningar för kompetensförsörjningen, men innebär även en möjlighet för till exempel unga och utrikes födda att etablera sig på arbetsmarknaden. Kommunen behöver utveckla nya metoder och arbetssätt för att nå, attrahera och utveckla den kompetens som krävs inom kommunen. Av särskild vikt i detta sammanhang är även arbetet för att behålla den befintliga personalen.

3. Ta vara på äldres arbetsförmåga, erfarenhet och engagemang

Många av Uppsalas äldre är aktiva högt upp i åldrarna och det behöver finnas goda möjligheter för äldre att arbeta på den ordinarie arbetsmarknaden, eller inom frivilligverksamheter och inom föreningslivet. Kommunen behöver därför verka för att det ska vara enkelt, förmånligt och attraktivt att arbeta och på andra sätt bidra till samhällslivet som äldre.

4. *Skapa ett äldrevänligt samhälle*

Fler äldre ökar behoven av anpassning i den byggda miljön och att färdmedel, bostäder, verksamheter och aktiviteter utformas utifrån ett äldreperspektiv. Detta möjliggör för fler äldre att leva ett aktivt liv och att bo kvar längre i hemmet. Det finns samtidigt ett behov av att stärka möjligheterna för äldre att kunna förändra sin

boendesituation och vid behov ställa om till ett mindre och mer tillgänglighetsanpassat boende. Kommunen behöver möta detta genom att stärka äldreperspektivet i sin planering, erbjuda ett breddat utbud av boendealternativ för äldre med lägre boendekostnad samt genom att utveckla sitt förebyggande och folkhälsofrämjande arbete.

Syftet med nämndens verksamhetsplan och budget

Nämndens verksamhetsplan och budget beskriver hur nämnden ska förverkliga kommunfullmäktiges övergripande styrdokument Mål och budget 2020–2022.

Nämnden följer upp sin verksamhetsplan och budget i samband med kommunens gemensamma uppföljning per april, delårsbokslutet per augusti och årsbokslutet. Nämnden ansvarar för att löpande följa upp och analysera utvecklingen inom sina respektive verksamhetsområden.

I samband med att nämnden beslutar om sin verksamhetsplan och budget beslutar den även om sin plan för intern kontroll. Äldreförvaltningen ansvarar för att omsätta planerna i praktisk handling.

Begrepp som används i verksamhetsplanen

Inriktningsmål	Kommunfullmäktiges mål i *Mål och budget*. Nämnden konkretiserar inriktningsmålen genom att beskriva åtgärder till uppdragen och vid behov komplettera med egna nämndmål, strategier och åtgärder.
Uppdrag	Kommunfullmäktiges uppdrag till nämnden i *Mål och budget*. Nämnden tar fram åtgärder för att beskriva hur nämnden genomför uppdragen. Vid behov kan nämnden också ta fram strategier för genomförandet av uppdragen.
Nämndmål	Nämnden kan för att bidra till måluppfyllelse konkretisera inriktningsmålen genom att formulera egna nämndmål med tillhörande strategier och åtgärder.
Budget	Nämndens budget utgår från *Mål och budget* och preciseras i nämndens detaljbudget. Nämnder som har både en systemledarroll och en egenregi redovisar budgeten separat för de båda rollerna.
Strategi	Visar nämndens långsiktiga vägval för hur den ska nå sina mål. Nämnden tar i sina strategier även hänsyn till kommunens program och policyer. Nämnden kan i beskrivningen av sina strategier visa vad som behöver göras även bortom 2020 för att sätta in åtgärderna i ett sammanhang.
Åtgärd	Visar vilka initiativ nämnden tar för att förverkliga sina strategier och uppdrag. Det kan exempelvis handla om att nämnden gör riktade satsningar, fattar nödvändiga beslut, tillsätter en utredning eller startar en försöksverksamhet. Åtgärder för att öka jämställdheten ska alltid övervägas. För nämnder som har både en systemledarroll och en egenregi behöver det framgå om åtgärden enbart gäller för egenregin eller om den gäller alla.
Förväntad effekt	Konkretiserar en åtgärd och beskriver vad den ska leda till. Underlättar på så sätt uppföljningen av åtgärder.
Styrdokument	Visar om åtgärden finns i, eller kan kopplas till genomförandet av, ett befintligt styrdokument (t.ex. program eller handlingsplan).

Inriktningsmål

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 1
Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi

Äldrenämnden ska ha en ekonomi i balans. Hållbar ekonomisk utveckling är en av förutsättningarna för välfärd och behövs för att säkra människors sociala trygghet. En hållbar ekonomi innebär att kostnaderna inte överstiger intäkterna och att kostnaderna inte överförs på andra aktörer eller kommande generationer. Nämnden behöver därför kontinuerligt identifiera och genomföra effektiviseringsåtgärder för att kunna säkerställa en ekonomi i balans under planperioden. Samtidigt måste det finnas utrymme för både kvalitetsförbättringar och nödvändiga investeringar.

Äldrenämndens innovationsstrategi pekar ut riktning och långsiktiga mål för nämndens innovationsarbete. Innovationsarbetet är nödvändigt för att effektivisera hela nämndens verksamhet. Samtidigt är det uttalade målet att insatserna inte får försämra kvaliteten, utan i första hand istället ska leda till förbättringar både för brukare och för medarbetare.

Insatser i rätt omfattning och av god kvalitet är viktigt för att verksamheten ska vara socialt och ekonomiskt hållbar. För att kunna tillgodose medborgarnas behov på sikt krävs också ett långsiktigt förebyggande arbete. Därigenom kan också behovet av mer omfattande vård- och omsorgsinsatser minska. Förebyggande och tidiga insatser behöver i högre grad nå de äldre där behovet av dessa insatser är som störst. Genom detta kan både effekterna i form av ökad livskvalitet och förbättrad folkhälsa, samt en hållbar ekonomisk utveckling för kommunen maximeras.

Äldrenämnden ska ha en verksamhet där kvinnor och män har lika rättigheter samt ges lika villkor och möjligheter att själva forma sina liv och bidra till samhällets utveckling. Nämndens resurser ska därför fördelas jämställt.

Nämndmål 1.1: Äldrenämndens resurser ska användas effektivt och där de behövs som mest

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
1. Tillämpa nya arbetssätt som samordning i bemanning inom ramen för heltid som norm.		Mer effektiv bemanning och resursplanering.
2. Samutnyttja fordon och lokaler inom nämndens verksamheter och mellan nämndens verksamheter och andra kommunala verksamheter.		Minskat antal bilar per brukare/anställd Mer effektiv användning av lokaler inom berörda verksamheter. Ökad kvalitet för brukarna inom berörda verksamheter.
3. Fortsätta utveckla den förebyggande verksamheten så insatserna ges för de målgrupper där de har störst effekt för folkhälsan		Förbättrad folkhälsa Mer effektivt resursutnyttjande

4. Minska nettokostnaderna för inhyrd personal samt minska antalet inhyrd personal	Mer effektivt resursutnyttjande Högre grad av kontinuitet för brukaren
5. Fortsätta utveckla analysarbetet gällande kostnads- och kvalitetsjämförelser mellan Uppsala kommun och liknande kommuner	Bättre underlag för att nämnden och förvaltningen ska kunna fatta adekvata inriktningsbeslut
6. Utveckla digitaliseringen av administrativa processer inom nämndens egen regi och myndighetsutövning	Mer effektivt resursutnyttjande
7. Säkerställa balans mellan behov och utbud av platser i särskilt boende	Mer effektivt resursutnyttjande Brukare i behov av särskilt boende kan erbjudas plats utan oskäligt dröjsmål Nämndens brukare kan erbjudas vård- och omsorg efter sitt behov Nämnden undviker sanktionsavgifter på grund av ej verkställda beslut
8. Säkerställ att budget och ekonomiskt bokslut kan redovisas och analyseras separat för systemstöd och egen regi	Bättre underlag för att nämnden och förvaltningen ska kunna fatta adekvata inriktningsbeslut
9. Ta fram ett ramverk för kvalitetsmått i syfte att bättre kunna mäta och följa upp effektivitet och produktivitet i nämndens verksamheter	Bättre underlag för att nämnden och förvaltningen ska kunna fatta adekvata inriktningsbeslut
10. Utreda avgifter för hjälpmedel	Förändrade intäkter för nämnden
11. Utveckla modell och rutiner för arbetet med nämndens innovationsfond	Bibehållen/ökad kvalitet/effektivitet genom användande av innovationer och ny teknik. Mer effektivt resursutnyttjande
12. Utveckla nya och mer effektiva välfärdstjänster inom ramen för nämndens innovationsstrategi; såsom digital tillsyn på distans, inköp på distans, automatisering av administrativa processer, samverkan med Region Uppsala om digitala stöd för en ny nära vård, samt innovationer och innovativa arbetssätt inom ramen för nytt särskilt boende i Storvreta	Bibehållen/ökad kvalitet/effektivitet genom användande av innovationer och ny teknik. Mer effektivt resursutnyttjande

Uppföljning: Bedömningen av statusen för nämndmålet baseras på nedanstående indikatorer, främst statusen för nämndens ekonomiska resultat för en ekonomi i balans 2020.

Indikatorer	Nuvärde			Jämför-värde	Mål-sättning	Trend
	Totalt	Kvinnor	Män			
Ekonomiskt bokslut/resultat för nämnden (Delårsbokslut oktober 2019)	-8 mnkr	-	-		0	↗
Kostnader netto för inhyrd personal				Indikator tas fram under året		

Uppdrag 1.3: Utveckla kommunkoncernens förmåga att ställa ekonomiska, sociala och miljömässiga krav vid upphandling.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
1. Öka andelen ekologisk mat i de verksamheter som finansieras av nämnden.	Miljö- och klimatprogrammet etappmål 6	Högre grad av djur- och miljöhänsyn i matproduktionen. Viss risk för ökade kostnader för matinköp inom nämndens ansvarsområde

Uppföljning: Bedömningen av statusen för uppdraget görs utifrån nedanstående indikatorer och om trenden möjliggör 100 % ekologisk mat i nämndens verksamheter 2023.

Indikatorer	Nuvärde			Jämför-värde	Mål-sättning	Trend
	Totalt	Kvinnor	Män			
Andelen ekologisk mat i egen regins verksamheter (jan-okt 2019)	42 %	-	-	-	100 %	↗
Andel ekologisk mat i av nämnden upphandlade verksamheter (Indikator saknas och planeras tas fram under året)	-	-	-		100 %	-

Uppdrag 1.6: Genomföra en koncernövergripande kartläggning hur resurser fördelas mellan män och kvinnor senast 2022 i syfte att uppnå en jämställd resursfördelning.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
1. Medverka i projekt om jämställd biståndshandläggning.	Jämställdhetspolitiska målen delmål 1 och 5	Jämställd resursfördelning inom området

Uppföljning: Indikator för att mäta resursfördelning tas fram senare i projektet.

Indikatorer	Nuvärde			Jämför-värde	Mål-sättning	Trend
	Totalt	Kvinnor	Män			
Indikator tas fram under året						

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 2
Uppsala ska vara attraktivt att leva, verka och vistas i

Uppsala ska vara en trygg kommun att verka och leva i. Människors upplevda trygghet och säkerhet handlar ytterst om den enskildes tillit till samhälle och medmänniskor, sociala förankring och delaktighet. Insatser för att bekämpa kriminalitet kombineras med förebyggande åtgärder.

Brottsförebyggande rådet (BRÅ) har i den nationella trygghetsundersökningen 2018 genomfört en omfattande kartläggning av olika gruppers trygghetsupplevelser, bl.a. i det egna bostadsområdet. Undersökningen visar att äldre kvinnor 75–84 år, (åldersgruppen 85 år och äldre ingår inte i undersökningen) är den grupp som, tillsammans med de yngsta åldersgrupperna, upplever högst grad av otrygghet.

Det finns därför ett uppenbart behov, både ur ett äldreperspektiv och ur ett jämställdhetsperspektiv att nämnden prioriterar och lyfter trygghetsfrågan ytterligare. Då stadsplaneringsprocessen till största delen ligger utanför nämndens kontroll krävs en god samverkan med andra berörda kommunala nämnder och externa parter.

Uppdrag 2.1: Stärk arbetet för att Uppsala ska vara en trygg plats med låg brottslighet med att förebygga social oro, öka tryggheten och bekämpa de kriminellas ekonomi i samverkan med polis (bland annat inom ramen för nya överenskommelsen), civilsamhället och andra myndigheter.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
1. Medverka och föra fram äldreperspektivet i arbetet med handlingsplan Gottsunda/Valsätra och inom ramen för implementeringen av den nya överenskommelsen mellan kommunen och polisen	Handlingsplan Gottsunda/Valsätra	Ökad trygghet och säkerhet för kommunens äldre
2. Genomföra åtgärder i handlingsplanen för trygghet och säkerhet där ÄLN är huvudansvarig	Handlingsplan för trygghet och säkerhet	Ökad trygghet och säkerhet för kommunens äldre
3. Utveckla arbetet för att upptäcka leverantörer som bryter mot lagen och medvetet försöker missbruka välfärdssystemet för ekonomisk vinning.		Minskad risk för förtroendeskada för nämnden. Minskad risk för att nämndens brukare inte får den vård och omsorg den har rätt till Minskad risk för felaktiga utbetalningar.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 3
Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande

Kommunens hela framtida verksamhet är beroende av en ökad innovationstakt. För att skapa förbättringar och radikal förnyelse krävs sammansatta och kombinerade insatser. Äldrenämnden har därför tagit fram en strategi för arbetet. Strategin består av insatser inom följande områden och aktiviteter kommer att genomföras under samtliga av dessa punkter:

- Riktning: Vi måste veta vad innovation är och vad vi vill åstadkomma med vårt innovationsarbete
- Krav och kultur: Organisationen behöver ställa krav på utveckling och innovation, det behöver bli en självklar del av vårt sätt att verka – av vår kultur.
- Förutsättningar: Vi behöver ge chefer och medarbetare rimliga förutsättningar att utveckla verksamheten.
- Stimulans: Vi behöver göra det attraktivt att arbeta med innovation.
- Kompetens: För att lyckas med utvecklingsarbetet krävs kompetens.
- Uppföljning: För att förstå om vi lyckas i vår ambition behöver vi följa upp det vi gör.

Nämnden har inom ramen för innovationsarbetet valt att prioritera utvecklingen av nya och mer effektiva tjänster. Prioriteringen bygger på insikten att leverera välfärd på helt nya sätt för att möta framtiden, och att det nu finns helt nya tekniska möjligheter som kan användas. När allt fler äldre har flera olika kroniska sjukdomar och vårdas i hemmet krävs dessutom en förbättrad och utvecklad samverkan med Region Uppsala.

Äldrenämndens miljö- och klimatarbete utgår från kommunens miljö- och klimatprogram och etappmålen i detta program. Den största miljöpåverkan inom äldrenämndens verksamheter finns inom transporter, och då särskilt persontransporter inom hemvården. För att äldrenämnden ska kunna bidra till kommunens miljömål, både på kort och på lång sikt, är därför omställningen av fordonsparken inom hemvården, men även bland nämndens övriga medarbetare, av största betydelse.

Uppdrag 3.1: Aktivt och strategiskt arbeta med digital utveckling och innovation, genom bland annat testbäddar, för att utveckla den egna verksamheten, stärka klimatarbetet och skapa ett smart och hållbart Uppsala.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
1. 12. Utveckla nya och mer effektiva välfärdstjänster inom ramen för nämndens innovationsstrategi; såsom digital tillsyn på distans, inköp på distans, automatisering av administrativa processer, samverkan med Region Uppsala om digitala stöd för en ny nära vård, samt innovationer och innovativa arbetssätt inom ramen för nytt särskilt boende i Storvreta		Bibehållen/ökad kvalitet/effektivitet genom innovationer och användande av ny teknik.

Uppdrag 3.5: Öka andelen förnybar energi och öka takten i arbetet med energieffektivisering och energisparande.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
1. Genom kontinuerligt miljöarbete, exempelvis genom ruttoptimering och att byta ut fossildrivna bilar mot fossilfria bilar och elcyklar, bidra till att kommunen når klimatmålen år 2020. (Gäller endast nämndens egna verksamheter)	Miljö- och klimatprogrammet etappmål 3 och 4	Minskad förbrukning av fossila bränslen inom transporter. Minskad energianvändning inom transporter.
2. Genom systematisk uppföljning av kraven inom ramen för valfrihetssystemet för hemvård säkerställa att andelen förnybar energi vid transporter succesivt ökar och bidra till att kommunen når klimatmålen år 2023 (Gäller endast externa utförare)	Miljö- och klimatprogrammet etappmål 3 och 4	Minskad förbrukning av fossila bränslen inom transporter. Minskad energianvändning inom transporter.
3. Ta bort tre produktgrupper med fossil plast, inventera plastanvändning i egen och upphandlad verksamhet samt ta fram en handlingsplan för att nå plastmålen 2023 och 2030	Miljö- och klimatprogrammet etappmål 9	Minskad förbrukning av fossila bränslen Lägre gifthalter i miljön

Indikatorer	Nuvärde	Jämför-värde	Mål-sättning	Trend
Andel använd förnybar energi vid transporter inom nämndens egna verksamheter (jan-sep 2019)	41 %	-	100 %	↗
Andel fossilfria fordon inom nämndens egna verksamheter (november 2019)	71 %	-	100 %	↗
Antal fossildrivna fordon inom nämndens egna verksamheter (november 2019)	28	-	0	↘

Uppdrag 3.12: Initiera en kransortssatsning inbegripande bland annat nya bostäder av varierande typ, verksamhetslokaler, utbyggd samhällsservice och pendlarparkeringar i Storvreta, Almunge, Vattholma, Björklinge och Vänge. (KS, GSN, Uppsala parkering, Uppsalahem, ÄLN, UBN, KTN).

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
1. Medverka i kransortssatsning i tätorter utanför Uppsala stad		Ökat utbud av bostäder och verksamheter i tätorter utanför Uppsala stad

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 4
Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet

Den kraftiga ökningen av antalet äldre kommer att ställa stora krav på den kommunala äldreomsorgen. Samtidigt är engagemang från andra aktörer avgörande för möjligheterna att möta utvecklingen utifrån ett brett äldreperspektiv. Livsmiljöer, boende, gator, kommunikationer, kultur- och serviceutbud med mera behöver i högre grad utformas med tanke på äldre personers behov och förutsättningar.

En mångfald faktorer är av betydelse för ett långt liv med god hälsa och oberoende. Den aktivitet och samverkan som utvecklas de närmaste åren kommer också vara mycket avgörande för situationen om tio år. För att kunna tillgodose medborgarnas behov på sikt krävs därför ett långsiktigt förebyggande arbete.

Som en del i arbetet för att utveckla Uppsala kommuns äldrevänlighet blev kommunen 2016 medlem i WHO:s nätverk för äldrevänliga städer och samhällen. Under de följande åren genomfördes en omfattande medborgardialog med kommunens äldre, och under år 2019 har ett program och en handlingsplan för Uppsala som en äldrevänlig kommun tagits fram. 2020–2022 genomförs implementeringen av handlingsplanen. Äldrenämnden samordnar arbetet med implementeringen, men genomförandet av handlingsplanen är ett kommungemensamt ansvar. Handlingsplanen utgår från följande fokusområden:

- Livsmiljö
- Jämlikhet och delaktighet
- Hälsa och välbefinnande

Nämndmål 4.1: Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
1. Främja nya och befintliga innovativa tekniska lösningar för att öka äldres oberoende och mobilitet, till exempel genom transporthjälpmedel och välfärdsteknik	Handlingsplan äldrevänlig kommun	Ökat oberoende och ökad delaktighet för brukaren Förbättrad hälsa för brukaren Mer effektivt resursutnyttjande
2. Utveckla kommunens förmåga att nå kommuninvånare 60+ med anpassad och aktuell information om aktivitets- och serviceutbud, erbjudanden samt olika former av stödjande insatser.	Handlingsplan äldrevänlig kommun	Nämndens förebyggande insatser når i högre grad dem där behoven är som störst Förbättrad folkhälsa för kommunens äldre Ökad social delaktighet och känsla av meningsfullhet för kommunens äldre
3. Utveckla former för att etablera kontakt och dialog med äldre med utländsk bakgrund	Handlingsplan äldrevänlig kommun	Ökad inkludering bland äldre med utländsk bakgrund Mer representativ medborgardialog

4. Öka hbtq-kompetensen inom förebyggande samt vård- och omsorgsverksamheter riktade mot äldre	Handlingsplan äldrevänlig kommun	Likvärdigt bemötande gentemot brukare och deltagare inom nämndens verksamheter oavsett sexualitet Minskad upplevd diskriminering hos målgruppen
5. Fortsätta medborgardialoger riktat mot äldre i enlighet med WHO:s nätverks riktlinjer	Handlingsplan äldrevänlig kommun	Ökad delaktighet bland kommunens äldre Minskad upplevd diskriminering på grund av ålder
6. Samarbeta med Region Uppsala inom ramen för "Effektiv och nära vård" för att underlätta för äldre att komma i kontakt med och få vård och omsorg.	Handlingsplan äldrevänlig kommun	En mer integrerad vård- och omsorg till brukaren efter behov
7. Ta fram nya insatser för att motverka ofrivillig ensamhet, så som handslag med pensionärsföreningar om uppsökande verksamhet.	Handlingsplan äldrevänlig kommun	Minskad ofrivillig ensamhet och minskad psykisk och fysisk ohälsa bland kommunens äldre Ökad social delaktighet bland kommunens äldre
8. Utveckla konceptet besöksvänner efter sjukhusvistelse för att stötta äldre som behöver stöd i att komma tillbaka till en meningsfull vardag.	Handlingsplan äldrevänlig kommun	Minskad ofrivillig ensamhet och minskad psykisk ohälsa bland kommunens äldre
9. Vidareutveckla initiativ med ideella organisationer för att främja utevistelse så som Cykling utan ålder.	Handlingsplan äldrevänlig kommun	Förbättrad folkhälsa bland kommunens äldre
10. Utveckla utbudet av hälsofrämjande insatser på träffpunkter som när både kvinnor och män.	Handlingsplan äldrevänlig kommun Jämställdhetspolitiska målen delmål 5	Förbättrad folkhälsa bland kommunens äldre oavsett kön En mer jämställd resursfördelning inom området
11. Utveckla samarbete med ideella organisationer för att främja aktiviteter på särskilt boende.	Handlingsplan äldrevänlig kommun	Ökat utbud av aktiviteter på kommunens särskilda boenden
12. Stärk kompetens hos medarbetare och utveckla stöd för samtal kring existentiella livsfrågor för äldre.	Handlingsplan äldrevänlig kommun	Förbättrad kompetens bland nämndens medarbetare i att möta äldre som drabbats av psykisk ohälsa
13. Tillsammans med ideella organisationer starta självhjälpsgrupper för äldre personer, för de som till exempel upplever en personlig kris eller svåra existentiella frågor.	Handlingsplan äldrevänlig kommun	Minskad psykisk ohälsa bland kommunens äldre
14. Genomföra en översyn av det ekonomiska stödet till föreningar och organisationer inom äldreområdet för att säkerställa att deras aktiviteter främjar hälsa och social delaktighet.	Handlingsplan äldrevänlig kommun Lokal överenskommelse mellan Uppsalas föreningsliv och Uppsala kommun 2018–2023 med tillhörande handlingsplan	Förbättrad hälsa och öka social delaktighet bland kommunens äldre

15. Förbättra äldres nutrition genom att ett erbjuda mer varierat utbud för personer med matservice som biståndsbedömd insats.	Handlingsplan äldrevänlig kommun	Förbättrad folkhälsa bland kommunens äldre
16. Genomför informationsinsatser om äldre och mat/nutrition för målgruppen.	Handlingsplan äldrevänlig kommun	Förbättrad folkhälsa bland kommunens äldre
17. Minska äldres risk- och missbruk av alkohol och droger genom att arbetssätt för att upptäcka och förebygga hög alkoholkonsumtion hos äldre.	Handlingsplan äldrevänlig kommun	Minskat risk- och missbruk av alkohol och droger bland kommunens äldre
18. Utveckla kommunens preventiva arbete för fallolyckor genom att fastställa riktlinjer för fallprevention samt sprida information	Handlingsplan äldrevänlig kommun Handlingsplan för trygghet och säkerhet	Minskat antal fallolyckor bland kommunens äldre Förbättrad folkhälsa bland kommunens äldre Minskade kostnader för samhället och för nämnden

Uppföljning: Uppdraget följs upp inom ramen för arbetet med handlingsplanen för äldrevänlig kommun.

Uppdrag 4.13: Förebygga och bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck genom ett kompetenslyft för medarbetare inom skola, socialtjänst och omsorg, samt inrätta ett "HVF-team" med särskild kompetens som stödjer de personalgrupper som kommer i kontakt med detta i sitt arbete. (SCN, UBN, OMN, ÄLN, KS).

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
1. Medverka i kompetenslyft för att förebygga och bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck	Program mot kvinnofridskränkningar och våld i nära relationer	Minskad förekomst av hedersrelaterat våld och förtryck inom nämndens målgrupper

Uppdrag 4.14: Öka antalet anställda med funktionsvariation i kommunens verksamheter. (Berör alla utom VLN, NGN.)

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
1. Samverka med interna och externa aktörer för att öka antalet anställda med funktionsvariation i nämndens verksamheter	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Ökad inkludering i yrken inom nämndens verksamheter

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 5
Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete

Det finns ett stort antal äldre, främst med låga inkomster, som är i en svår situation på bostadsmarknaden. Stora inlåsningseffekter på bostadsmarknaden skapar även hinder för äldre att byta boende till något mindre och mer tillgängligt. I Uppsala finns främst en brist på just mindre och billiga hyresrätter. Detta drabbar inte minst äldre som önskar flytta till en mindre, mer tillgänglig lägenhet med små underhållsbehov. Allra mest drabbade är ensamstående äldre kvinnor, som generellt har lägre inkomster och utgör en större andel av ensamhushållen än äldre män.

Det behövs därför fler olika boendelösningar och nya boendeformer som motsvarar behoven. För äldre personer behöver perspektiven vidgas till att gälla hela boendekedjan. Det vill säga allt från tillgänglighet i ordinarie bostäder, mellanboendeformer (seniorbostäder, trygghetsboenden och moderna servicehus) till utformning av vård- och omsorgsboenden.

En del av behovet av sådana bostäder kan fyllas av bostäder för äldre på den ordinarie bostadsmarknaden, som moderna servicehus, trygghets- och seniorbostäder. Utbudet av dessa boendeformer är idag begränsat, det gäller i synnerhet trygghetsbostäder. Det finns även begränsat med information om hur utbudet och efterfrågan på dessa boendeformer ser ut i olika områden i kommunen.

Äldrenämnden har för närvarande inte bostadsförsörjningsansvaret för äldre i mellanboendeformer men ska vara en aktör som genom samverkan och information bidrar till att skapa förutsättningar för ett större utbud av exempelvis trygghets- och seniorbostäder. Nämnden ska också kontinuerligt bevaka och sprida information om möjligheter till stöd för tillskapande av sådana bostäder.

Uppdrag 5.4: Utveckla utbudet av bostäder för äldre på den ordinarie bostadsmarknaden, såsom seniorbostäder, trygghetsbostäder och moderna servicehus. (ÄLN, KS och PBN

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
1. Bidra med kunskapsunderlag för att möjliggöra en utveckling av utbudet av bostäder för äldre på den ordinarie bostadsmarknaden, t. ex. moderna servicehus, i synnerhet för personer med mindre socioekonomiska resurser	Jämställdhetspolitiska målen delmål 2	Förbättrade förutsättningar för ett ökat utbud av bostäder för äldre på den ordinarie bostadsmarknaden

Indikatorer: Rapportering vid årsbokslut av antal trygghetsbostäder och seniorbostäder	Nuvärde			Jämför-värde	Mål-sättning	Trend
	Totalt	Kvinnor	Män			
Antal trygghetsbostäder i Uppsala kommun	337				öka	→
Antal seniorbostäder i Uppsala kommun	1 211				öka	→

Uppdrag 5.5: Främja kollektivhus för seniorer. (KS och ÄLN)

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
1. Bidra med kunskapsunderlag inom ramen för aktuella projekt för kollektiva boendeformer för seniorer		Förbättrade förutsättningar för ett ökat utbud av bostäder för äldre på den ordinarie bostadsmarknaden

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 6
Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande

Inriktningsmålet ligger inte inom äldrenämndens ansvarsområde och nämnden avstår från att bidra till måluppfyllelse.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 7
Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet

Vården och omsorgen ska jämlikt möta invånarnas behov och äldreomsorgen ska kännas trygg för Uppsalas äldre och deras anhöriga. Det ska finnas valfrihet för äldre att välja utförare av omsorg. Samtidigt ska kvaliteten inom äldreomsorgen alltid stå i fokus, oavsett driftsform. Kvalitets- och individuppföljningar är därför av central vikt för att säkerställa kvaliteten, såväl inom egen regin som upphandlad verksamhet.

Utgångspunkten för nämndens verksamhet är att invånarna i största möjliga utsträckning har möjlighet till egenmakt och inflytande. Äldrenämndens insatser ska därför utgå från ett synsätt med individen i centrum. Individen ska bemötas utifrån just sina förutsättningar och insatserna ska svara mot den enskildes behov oavsett kön, könsidentitet/könsuttryck, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, ålder, social bakgrund, sexualitet eller funktionsförmåga. Individens delaktighet ska också stärkas i utredning, planering och genomförande av insats, samt i uppföljning av beslutad insats.

Kommunens äldre ska erbjudas en god, sammanhållen och nära hälso- och sjukvård. Särskilt prioriterat för nämnden är att kommunens invånare ska känna sig delaktiga och trygga i hela vårdkedjan oavsett boendeform och insats. En förutsättning för detta är ett nära samarbete mellan äldrenämnden, övriga sociala nämnder och Region Uppsala. Arbetet med Effektiv och nära vård 2030 kan drivas på genom samarbete där olika lösningar i genomförande prövas i form av pilot - och utvecklingsprojekt. Utgångspunkten är inriktningen för utveckling av vårdcentrum i länet samt ett förebyggande och hälsofrämjande arbete.

Nämndmål 7.1: Äldrenämnden ska erbjuda kommuninvånarna en trygg vård och omsorg med hög kvalitet

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
1. I samverkan med Region Uppsala och övriga sociala nämnder genomföra aktiviteter i Verksamhetsplan 2020 för samråd och tjänsteledning HSVO Uppsala		En god, sammanhållen och nära hälso- och sjukvård och omsorg för kommunens äldre
2. Ta fram rutiner och arbetssätt för att upptäcka, anmäla och ge stöd till äldre som utsatts för våld i nära relationer	Program mot kvinnofridskränkningar och våld i nära relationer	Minskad förekomst av våld i nära relationer bland kommunens äldre
3. Utveckla samverkan med Region Uppsala gällande uppsökande verksamhet riktad till nämndens målgrupper		Förbättrad folkhälsa bland kommunens äldre
4. Förbättra äldres livskvalitet genom att säkerställa en god måltidskvalitet och möjligheter till valfrihet, när måltider ingår i omsorgen		Förbättrad folkhälsa bland kommunens äldre

5. Säkerställ att personer i behov av särskilt boende ska erbjudas plats inom tre månader efter beslut		Nämndens brukare kan erbjudas vård- och omsorg efter sitt behov Nämnden undviker sanktionsavgifter på grund av ej verkställda beslut
6. Utreda förutsättningarna för kvällsaktiviteter på träffpunkter och seniorrestauranger		Ökat utbud av aktiviteter på kommunens träffpunkter och seniorrestauranger
7. Utveckla styrningen inom nämndens kvalitets- och uppföljningsarbete		Bättre underlag för att nämnden och förvaltningen ska kunna fatta adekvata inriktningsbeslut Ökad kvalitet för brukarna inom nämndens verksamheter

Uppdrag 7.2: Öka möjligheten till inflytande och egenmakt så att stöd och insatser bättre motsvarar behoven (ÄLN, OSN, SCN och ÖFN)

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
1. Ta ställning till införande av förenklad biståndsbedömning inom hemtjänsten		Ställningstagande gällande införande av förenklad biståndsbedömning inom hemtjänsten
2. Stimulera möjligheten till kontaktman med annat modersmål än svenska		Ökade möjligheter till inflytande och egenmakt för brukaren
3. Genomföra åtgärder för döva och hörselskadade enligt framtagen rapport		Målgruppens behov och rättigheter blir i högre grad tillgodosedda
4. Utveckla och öka antalet uppföljningar, av brukarens upplevelse av kvalitet i utförande av biståndsbeslutad insats, samt av genomförandeplaner		Ökad inflytande och egenmakt för brukaren i utformningen av stöd och insatser

Uppdrag 7.4: Motverka det digitala utanförskapet hos äldre och personer med funktionsnedsättning genom stödinsatser. (OSN och ÄLN)

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
1. I samverkan med övriga kommunala aktörer och civilsamhället erbjuda riktade stödinsatser till äldre i digitalt utanförskap, och i detta särskilt beakta målgrupper utifrån språk och kön		Ökad digital inkludering bland kommunens äldre

Uppdrag 7.5: Inled arbetet med att wi-fi blir norm på vård- och omsorgsboenden. (KS och ÄLN)

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
1. Utreda förutsättningarna för internettillgången för brukare på nämndens särskilda boenden		Ökad digital inkludering

Uppdrag 7.9: Utreda förutsättningarna för en gemensam ingång till sociala nämnder för att underlätta snabb handläggning. (SCN, OSN, AMN och ÄLN)

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
1. Medverka i utredning om förutsättningarna för en gemensam ingång till sociala nämnder för att underlätta en snabb handläggning		Snabbare handläggningstid i myndighetsärenden

Uppdrag 7.10: Etablera fler träffpunkter 65+ och seniorrestauranger och utveckla deras arbete med friskvårdsinfrastruktur, i synnerhet på landsbygden. (ÄLN, IFN, KS, Sport- och rekreation)

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
1. Utveckla kommunens träffpunkter och seniorrestauranger, exempelvis genom mobila träffpunkter på landsbygden och genom att underlätta för seniorer att äta lunch på kommunens skolor, samt genom insatser för att nå personer med utländsk bakgrund		Ökat utbud av aktiviteter för kommunens äldre Förbättrad folkhälsa bland kommunens äldre

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 8
Uppsalas invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället

Att delta i det som händer i samhället är en rättighet och en förutsättning för en demokrati, men förutsättningarna att utnyttja sina demokratiska rättigheter är inte jämlikt fördelade. Nämnden ska därför utveckla arbetet med att öka alla samhällsgruppers deltagande, genom medborgardialoger och andra dialogforum. Särskilda insatser ska genomföras gentemot målgrupper som är underrepresenterade i dialog och kontakter med kommunen och nämnden.

Uppdrag 8.2: Uppmärksamma 2020 som temaår för mänskliga rättigheter inom områdena fred, demokrati och yttrandefrihet.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
1. Motverka ålderism och minska upplevd diskriminering genom exempelvis fortsatta medborgardialoger och andra dialogforum.	Handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter	Ökade möjligheter till inflytande för kommunens äldre Minskad upplevd diskriminering bland kommunens äldre

Uppdrag 8.4: Arbeta med att öka medborgarnas möjlighet till påverkan genom att ha dialog med fler medborgargrupper och utveckla former för att genomföra medborgardialog på fler språk än svenska.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
1. Se åtgärderna 3 och 5 under nämndmål 4.1.		Se åtgärderna 3 och 5 under nämndmål 4.1.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 9
Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala

Äldrenämndens medarbetare ska trivas på jobbet och ges möjlighet att utvecklas på sin arbetsplats. Viktiga insatser är exempelvis kompetensutveckling, medledarskap och möjligheter till att bidra till nämndens verksamhetsutveckling genom innovations- och utvecklingsarbete. Genom detta förbättras möjligheterna till en högre grad av motivation bland nämndens medarbetare. Dessutom stärks förutsättningarna att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla kompetent personal.

Under den närmaste tioårsperioden förväntas en kraftig ökning av antalet äldre över 80 år. De ökade behoven medför utmaningar för kompetensförsörjningen inom nämndens verksamheter. Äldrenämnden behöver därför kontinuerligt arbeta med att utveckla nya metoder och arbetssätt för att nå, attrahera och utveckla den kompetens som krävs. Nämndens kompetensförsörjningsplan utgör ramverket för hur nämnden arbetar strategiskt för att säkra kompetensförsörjningen.

Nämndmål 9.1: Äldrenämnden ska ha medarbetare som utvecklas och trivs på jobbet

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
1. Stärka kompetensutvecklingsinsatser för vårdbiträden, undersköterskor och legitimerad personal		Ökade möjligheter att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla medarbetare
2. Inventera arbetskläder inom egen regins verksamheter		Kunskapsunderlag gällande arbetsklädernas kvalitet inom nämndens egen regi
3. Ta fram en plan för kompetensutveckling för nämndens medarbetare för att bättre kunna möta behoven hos brukare med psykisk ohälsa		Ökade möjligheter att kunna möta den enskilda brukarens individuella behov
4. Stimulera och möjliggör för nämndens medarbetare att aktivt delta i innovations- och utvecklingsarbete		Ökade möjligheter att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla medarbetare Högre innovationstakt inom nämndens verksamheter

Nämndmål 9.2 (kommungemensamt HR-nämndmål): Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
1. Minska korttidsfrånvaron bland nämndens medarbetare, främst genom uppföljande samtal på individnivå		Lägre sjukskrivningstal
2. Medverka i projekt förebygga psykisk ohälsa i samverkan med andra sociala nämnder		Lägre sjukskrivningstal

Indikatorer	Nuvärde			Jämför-värde	Mål-sättning	Trend
	Totalt	Kvinnor	Män			
Korttidsfrånvaro nämndens medarbetare (jan-okt 2019)	3,69 %	3,81 %	3,31 %			↗
Långtidsfrånvaro nämndens medarbetare (jan-okt 2019)	4,59 %	5,47 %	1,82 %			→

Nämndmål 9.3 (kommungemensamt HR-nämndmål): Ett framåtriktat och aktivt chefs- och ledarskap ger förutsättning för verksamhetsutveckling och medledarskap

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
1. Starta ledarutvecklingsprogram inom nämndens verksamheter		Högre motivation och högre nöjdhet med chefs- och ledarskap bland nämndens medarbetare

Indikatorer	Nuvärde			Jämför-värde	Mål-sättning	Trend
	Totalt	Kvinnor	Män			
Resultat medarbetarundersökning 2019 nämndens medarbetare (delindex ledarskap)	68	68	69			→
Resultat medarbetarundersökning 2019 nämndens medarbetare (delindex styrning)	75	75	74			↗

Uppdrag 9.4: Införa obligatorisk språkundervisning i svenska språket samt språkmentorer för anställda med behov av det inom vård och omsorg. (OSN, ÄLN och AMN)

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
1. Fortsatt genomföra språkinsatser för personer som behöver detta	Program för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik	Trygg och säker vård och omsorg Högre grad av brukarnöjdhet

Uppdrag 9.5: Intensifiera arbetet med att åtgärda strukturella skillnader på grund av kön

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
2. Medverka i kommunövergripande arbete gällande åtgärder för minskade strukturella skillnader på grund av kön, främst inom arbetsmiljö	Jämställdhetspolitiska målen delmål 1–3	Minskade skillnader i arbetsmiljö på grund av kön

Uppdrag 9.8: Möjliggöra för fler deltidsbrandmän (RIB) bland kommunens medarbetare.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
1. Utifrån gällande regelverk möjliggöra för fler deltidsbrandmän bland nämndens medarbetare		Kommunen har tillräckliga personella resurser att möta akuta och extraordinära händelser

Budget 2020

Beslutad budgetram 2020 för äldrenämnden är 1,917 mnkr (1,848 mnkr 2019). Den nya budgetramen innebär att nämnden får 69 mnkr mer netto mot 2019 (+ 3,7 %). Detta är inklusive volym- och priskompensation samt ett effektiviseringskrav om 39 mnkr. Dessutom är politiska satsningar inkluderade (6 mnkr). Fördelning av budgetramen totalt mellan nämndens olika verksamheter framgår enligt nedan.

1.1. Budgetram för 2020 per verksamhet

Äldrenämnden, tkr	Budgetram 2020	Förändring vs 2019	Budgetram 2019	Budgetram 2018
Politisk verksamhet	1 885	509	1 376	1 369
Öppna insatser	57 824	-8 114	65 938	58 679
Ordinärt boende	785 731	-2 419	788 150	740 230
Särskilt boende	1 071 933	79 196	992 737	992 935
Totalt kommunbidrag	**1 917 373**	**69 172**	**1 848 201**	**1 793 213**

Kolumnerna ovan (från vänster) visar ny budgetram för 2020 samt föregående års budgetramar och differensen i tkr mellan nästa års ram och 2019.

Inför 2020 har en omflyttning av kommunbidrag skett om totalt 38 mnkr mellan nämndens olika verksamheter enligt nedan:

- 30 mnkr har flyttats *från* ordinärt boende,
- 8 mnkr har flyttats *från* öppna förebyggande insatser,
- 37,5 mnkr har flyttats *till* särskilt boende,
- 0,5 mnkr har flyttats *till* politisk verksamhet.

Orsaken bakom denna omflyttning av kommunbidrag är:

- Överskott inom ordinärt boende och öppna insatser 2019,
- Underskott inom särskilt boende 2019,
- Den förväntade volymökningen för respektive verksamhet 2020.

1.2 Ettåriga satsningar inkluderat i kommunbidraget

- Projektmedel för implementering av trygghetskameror (1 mnkr),
- Utveckla innovationstekniker med Region Uppsala (2 mnkr),
- Äldrevänlig kommun (1 mnkr),
- Merkostnad kopplat till ökad volym särskilt boende (2 mnkr)

Totalt har 6 mnkr beviljats från politiken för så kallade *ofinansierade ambitioner* och/eller *ofinansierad verksamhet* för 2020.

2. Budget 2020 enligt resultaträkningens poster

Tabell 1. Budget för äldrenämnden 2020

Äldrenämnden	Tkr	Tkr	Tkr
RESULTATRÄKNING	Budget 2020	Årsprognos 2019	Budget 2019
Försäljningsintäkter	1 306 696	1 219 110	1 147 854
Taxor och avgifter	150 792	139 537	141 465
Hyror och arrenden	81 064	76 739	77 009
Bidrag	68 355	85 440	74 901
Summa intäkter	**1 606 907**	**1 520 826**	**1 441 229**
Kostnader			
Köp av huvudverksamhet	-1 830 964	-1 743 652	-1 719 369
- varav ordinärt boende	*-710 408*	*-700 171*	*-682 707*
- varav särskilt boende	*-1 081 006*	*-1 004 680*	*-998 237*
- varav öppna förebyggande insatser	*-39 551*	*-38 801*	*-38 424*
Personalkostnader	-1 144 225	-1 071 936	-1 048 041
Lämnade bidrag	-7 401	-15 366	-9 802
Lokal- och fastighetskostnader	-231 695	-236 426	-227 486
Måltider, transporter, fordon m.m.	-58 380	-50 562	-52 401
Inhyrd personal	-19 528	-34 494	-20 610
Kommungemensamma kostnader	-91 961	-86 637	-96 804
Övriga verksamhetskostnader	-138 328	-140 361	-132 400
Summa kostnader	**-3 522 482**	**-3 379 433**	**-3 306 913**
Av - och nedskrivningar	-5 335	-4 414	-4 194
Effektiviseringskrav	4 000	3 608	22 009
Verksamhetens nettokostnader	**-1 916 909**	**-1 859 413**	**-1 847 869**
Finansnetto m.m.	-464	-281	-332
Kommunbidrag	**1 917 373**	**1 848 201**	**1 848 201**
RESULTATRÄKNING	**0**	**-11 493**	**0**

2.1 Budget för systemledning och egen regin

Tabell 2. Budget 2020 för systemledning

SYSTEMLEDNING Belopp i *tkr*	Budget 2020	Årsprognos 2019	Budget 2019
Taxor och avgifter	149 635	138 085	140 084
Hyror och arrenden	81 064	76 734	77 009
Bidrag	67 152	76 848	68 838
Försäljning verksamhet andra kommuner samt övriga externa intäkter	2 768	5 686	10 830
Övriga kommuninterna intäkter	34 725	38 860	31 532
Summa intäkter	**335 344**	**336 213**	**328 293**
Lämnade bidrag	-7 401	-15 366	-9 802
Köp av huvudverksamhet inom egen nämnd	-1 125 722	-1 035 500	-968 194
Köp av huvudverksamhet externa utförare	-705 213	-708 151	-751 175
Personalkostnader	-76 696	-73 209	-79 527
Lokalkostnader	-212 600	-218 684	-221 477
Övriga kostnader	-79 316	-77 417	-71 958
Avskrivningar	-2 956	-2 710	-2 229
Summa kostnader	**-2 209 904**	**-2 131 037**	**-2 104 362**
Finansiella intäkter		2	
Finansiella kostnader	-382	-197	-227
Summa nettokostnader[1]	**-1 874 942**	**-1 795 019**	**-1 776 296**
Kommunbidrag	**1 917 373**	1 848 201	1 848 201
Resultat	**42 431**	53 182	71 905

1) Nämnders nettokostnader omfattar även finansiella kostnader och intäkter.

Tabell 3. Budget 2020 för egen regin

EGEN REGI Belopp i *tkr*	Budget 2020	Årsprognos 2019	Budget 2019
Taxor och avgifter	1 157	1 452	1 381
Bidrag	1 204	3 840	1 390
Försäljning verksamhet andra kommuner samt övriga externa intäkter	97 667	91 318	84 712
Nämndinterna intäkter	1 129 989	1 038 608	979 264
Övriga intäkter	41 546	49 395	46 188
Summa intäkter	**1 271 563**	**1 184 613**	**1 112 935**
Personalkostnader	-1 067 529	-998 727	-968 514
Lokalhyror	-18 222	-17 743	-16 176
Övriga kostnader	-225 783	-231 028	-198 080
Avskrivningar	-2 378	-1 704	-1 965
Summa kostnader	**-1 313 912**	**-1 249 202**	**-1 184 735**
Finansiella intäkter			
Finansiella kostnader	-82	-85	-105
Resultat	**-42 431**	**-64 674**	**-71 906**

I tabellerna 4 – 6 nedan framgår även budget 2020 för egen regins olika verksamhetsområden.

Tabell 4. Budget 2020 för öppna insatser (*egen regin*)

EGEN REGI, Öppen verksamhet Belopp i *tkr*	Budget 2020	Årsprognos 2019
Taxor och avgifter		
Bidrag	248	1 373
Försäljning verksamhet	33 902	31 047
Övriga intäkter	280	310
Summa intäkter	**34 430**	**32 730**
Personalkostnader	-27 964	-25 099
Lokalhyror	-558	-445
Övriga kostnader	-3 443	-3 027
Avskrivningar	-25	0
Summa kostnader	**-31 990**	**-28 571**
Finansiella intäkter		
Finansiella kostnader	-2	0
Resultat	**2 438**	**4 159**

Tabell 5. Budget 2020 för särskilt boende (*egen regin*)

EGEN REGI Särskilt boende Belopp i *tkr*	Budget 2020	Årsprognos 2019
Taxor och avgifter	1 157	1 452
Bidrag	731	5 402
Försäljning verksamhet	619 616	543 557
Övriga intäkter		19
Summa intäkter	**621 504**	**550 430**
Personalkostnader	-515 195	-471 046
Lokalhyror	-2 198	-2 249
Övriga kostnader	-102 548	-96 311
Avskrivningar	-714	-498
Summa kostnader	**-620 655**	**-570 104**
Finansiella intäkter		
Finansiella kostnader	-33	-42
Resultat	**816**	**-19 716**

Tabell 6. Budget 2020 för ordinärt boende (*egen regin*)

EGEN REGI Ordinärt boende Belopp i *tkr*	Budget 2020	Årsprognos 2019
Taxor och avgifter		
Bidrag	225	4 252
Försäljning verksamhet	530 858	519 821
Övriga intäkter		
Summa intäkter	**531 083**	**524 073**
Personalkostnader	-496 081	-479 869
Lokalhyror	-9 809	-9 527
Övriga kostnader	-69 731	-83 190
Avskrivningar	-1 119	-584
Summa kostnader	**-576 740**	**-573 171**
Finansiella intäkter		
Finansiella kostnader	-28	-20
Resultat	**-45 685**	**-49 118**

3. Väsentligheter i budget för 2020

Nedan beskrivs några av de satsningar och förtydliganden som bildar bas för budgeten 2020 för äldrenämnden.

3.1 Innovationsfond

2 mnkr är öronmärkta för innovationssatsningar inom egen regin.

3.2 Stimulansmedel

Under 2019 har äldrenämnden erhållit totalt 9 mnkr i statliga stimulansbidrag. Eftersom det inte är känt om stimulansbidrag kommer erhållas nästa år har ingen intäkt för 2020 räknats med i budgeten för detta.

3.3 Åtgärder i verksamhetsplan kopplat till ekonomi

I verksamhetsplanen finns en ambition att öka kopplingen mellan beskrivna uppdrag/åtgärder i verksamhetsplanen och budgeten (inriktningsmål 1) via bl.a.:

- Tillämpa nya arbetssätt som samordning i bemanning (heltid som norm),
- Minskade kostnader för inhyrd personal,
- Utveckla arbetet med kostnads- och kvalitetsjämförelser mot andra kommuner,
- Samutnyttja fordon och lokaler inom nämndens verksamhetsområden.

3.4 Effektiviseringskrav 2020

Effektiviseringskravet för 2020 är 39 mnkr. Nämndens väntade effekter (minskade kostnader alt. ökade intäkter) av planerade resultatförstärkande åtgärder är:

- Höjda taxor mot brukare inkl. minskad subvention seniorluncher **6 mnkr**.
- Minskade kostnader för inhyrd personal **7 mnkr** netto.
- Nya arbetssätt som samordning för bemanning inom *egen regin* **10 mnkr**.
- Minskade lokalkostnader korttidsboende och seniorrestaurang **8,5 mnkr**.
- Övriga effektiviseringar inom den egna regin **4 mnkr**.
- Minskade kostnader för material m.m. **2,5 mnkr**.
- Omvandling av korttidsplatser till särskilda boendeplatser **1 mnkr**.

Flera av ovan resultatförstärkande åtgärder är redan beslutade alternativt igångsatta. Däribland höjda taxor och avgifter mot brukare (*6 mnkr*), överflyttning av lokal inom korttidsvård samt minskade lokalkostnader för seniorrestaurang (*8,5 mnkr*). Ovan åtgärder väntas tillsammans betinga en positiv ekonomisk resultateffekt 2020 om totalt 39 mnkr för nämnden. Utöver ovan åtgärder arbetar förvaltningen aktivt med framtagande av fler resultatförstärkande åtgärder inför år 2021 som även kan få effekt redan 2020.

I tabell 7 nedan visas fördelning av resultatförstärkande åtgärder per verksamhet.

Tabell 7. Resultatförstärkande åtgärder för 2020 per verksamhet

RFÅ 2020	Beräknad effekt (mnkr)	Verksamhet	Systemledning/ Egen regi
Höjda avgifter mot brukare	4,5	Ordinärt boende	Systemledning
Minskad subvention seniorluncher	1,5	Öppna insatser	Systemledning
Minskade kostnader för inhyrd personal	7,0	Ordinärt & Särskilt boende	Egen regi
Nya arbetssätt kring bemanning	10,0	Särskilt boende	Egen regi
Minskade lokalkostnader	8,5	Ordinärt boende & Öppna insatser	Systemledning
Effektiviseringar (övriga) inom egen regin	4,0	Ordinärt boende	Egen regin
Minskade materialkostnader m.m.	2,5	Ordinärt & Särskilt boende	Systemledning
Omvandling korttidsplatser	1,0	Ordinärt boende	Systemledning
TOTALT	39,0		

Planerade och/eller redan beslutade resultatförstärkande åtgärder fördelas enligt nedan mellan systemledning (beställarsidan) och egen regin:

- **Egen regin**: 21 mnkr.
- **Systemledning**: 18 mnkr.

3. 5 Budgeterade volymer 2020

Särskilt boende

Volym budgeterat för särskilt boende per driftsform framgår enligt nedan.

Tabell 8. Antal boendeplatser per driftsform i budget 2020

Volymer	dec-19	jan-20	jun-20	dec-20	Förändring
Budget LOV	547	552	566	592	8%
Budget LOU	129	130	130	195	51%
Budget egen regi	1033	1030	1030	965	-7%
TOTALT	**1709**	**1712**	**1726**	**1752**	**2,5%**

Ovan sammanställning inkluderar endast boendeplatser men inte korttidsplatser som dock finns inom egen regins vårdboenden. Ingen volymtillväxt är planerad inom egen regin nästa år. Ökningen förväntas istället ske för extern regi 2020 inom både LOV och LOU. Totalt för äldrenämnden budgeteras en ökning om 2,5 procent för särskilt boende. Den omflyttning av medel som gjorts till särskilt boende inför 2020 plus övrig budgetram för särskilt boende förväntas täcka budgeterad volymtillväxt och de kostnader dessa för med sig.

Ordinärt boende

Volym budgeterat för hemtjänst och hemsjukvård 2020.

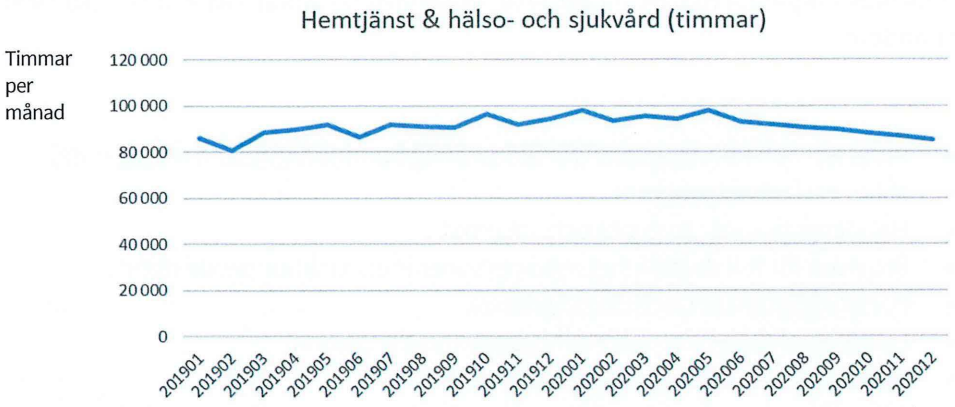

Förväntad budgeterad ökning 2020 mot 2019 för största verksamhetsområdena inom ordinärt boende, hemtjänst och hemsjukvård, är c a 2,3 procent. Denna ökning och de kostnader volymökningen innebär bedöms rymmas inom ny budgetram för ordinärt boende 2020.

4. Nämndens planerade investeringar 2020 (egen regi)

Verksamhet	Investering	(mnkr)
Öppna insatser	Inventarier	0,1
Särskilt boende	Wi-fi på boenden	1,0
Särskilt boende	Larm till boenden	1,0
Ordinärt boende	Digitala trygghetslarm	1,5
Ordinärt boende	Lagerhanteringssystem	1,2
Särskilt boende	Inventarier	2,5
Särskilt boende	Inför nytt vårdboende	0,5
Ordinärt boende	Inventarier	0,7
TOTALT		**8,5**

Planerade investeringar för 2020 uppgår till 8,5 mnkr. Därmed finns utrymme att göra mer investeringar då total investeringsram för nämnden 2020 är 10,6 mnkr.

Bilaga 1 Styrdokument

I denna bilaga finns en sammanställning av de politiskt beslutade planer och program som innehåller åtgärder riktade till äldrenämnden eller på annat sätt är av särskild vikt för nämnden:

- Program och handlingsplan för äldrevänlig kommun (under framtagande)
- Miljö- och klimatprogram
- Handlingsplan för trygghet och säkerhet
- Program för full delaktighet med personer med funktionsnedsättning
- Handlingsplan för Gottsunda/Valsätra
- Landsbygdsprogram (med tillhörande handlingsplan)
- Handlingsplan för mänskliga rättigheter
- Lokal överenskommelse mellan Uppsalas föreningsliv och Uppsala kommun 2018–2023 med tillhörande handlingsplan
- Program mot kvinnofridskränkningar och våld i nära relationer
- Handlingsplan Bostad för alla
- Bostadsförsörjningsprogram (under framtagande)
- Idrotts- och fritidspolitiskt program

Bilaga 2 Uppföljningsplan för år 2020–2021

Inledning

Äldrenämndens verksamhetsuppföljning syftar till att säkerställa äldreomsorgens kvalitet och utveckling i Uppsala med avseende på:

- efterlevnad och följsamhet mot lagfästa mål för äldreomsorgen i Sverige,
- lokala politiska mål och ambitioner,
- avtalade tjänsteleveranser från lokala utförare,
- individuella beslut om vård och omsorg.

Aktiviteter och metoder för nämndens verksamhetsuppföljning kan därför schematisk sägas utspela sig på tre olika nivåer; förvaltningsövergripande, avtals- och leverantörsnivå samt individnivå. Parallellt med verksamhetsuppföljningen sker intern kontroll för att säkerställa ordning och reda samt utveckling vad det gäller planerade aktiviteter och metoder (bild 1).

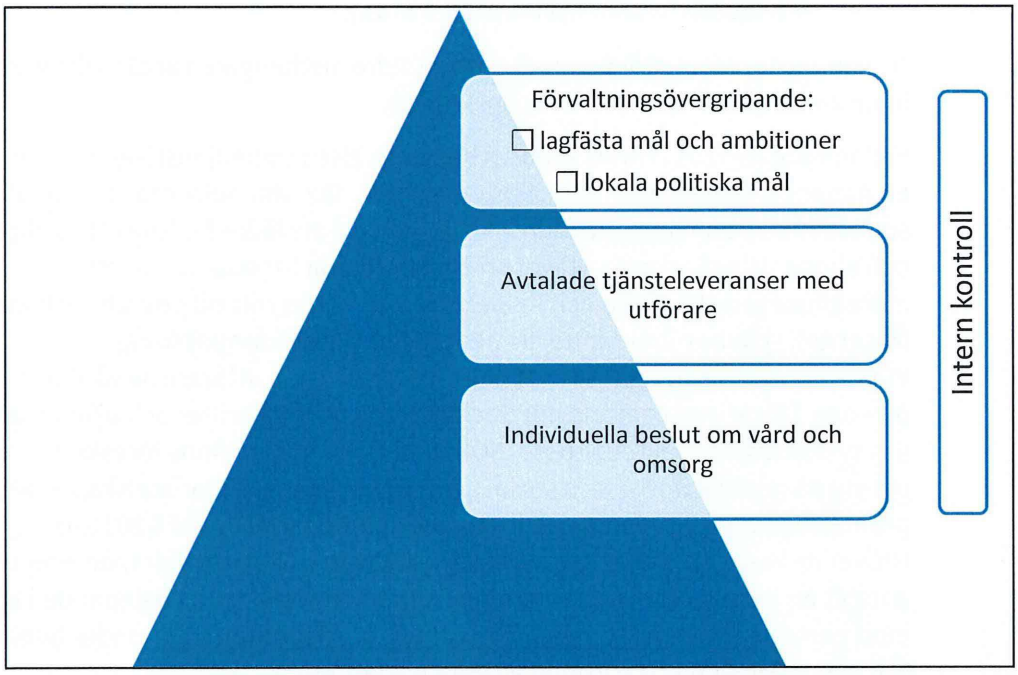

Bild 1: Schematisk bild av nivåer och fokusområden för äldrenämndens verksamhetsuppföljning.

I det följande ges en beskrivning av ambitioner, aktiviteter och former relaterat till respektive nivå och fokusområde i nämndens uppföljningsarbete för åren 2020-2021.

Förvaltningsövergripande verksamhetsuppföljning

Introduktion – ambitioner och centrala kvaliteter inom äldreomsorgen

Äldrenämndens huvudsakliga verksamhet handlar om att tillhandahålla vård och omsorg för äldre medborgare över 65 år i behov av hemtjänst, hemsjukvård, dagverksamhet och särskilt boende. Nämnden har därtill ett ansvar att verka för att äldre får möjlighet att leva och bo självständigt, under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra. Nämnden har en skyldighet att vara väl förtrogen med levnadsförhållandena för äldre människor i kommunen och även att bedriva uppsökande verksamhet för att upplysa om sin verksamhet.

Från nationell nivå är de, sedan 2018 och av riksdagen fastslagna, nationella målen för äldrepolitiken vägledande för nämndens arbete. Här framgår att äldre ska:

- kunna åldras i trygghet och med bibehållet oberoende,
- kunna leva ett aktivt liv och ha inflytande i samhället och över sin vardag,
- bemötas med respekt,
- ha tillgång till god vård och omsorg och
- erbjudas en jämställd och jämlik vård och omsorg.

De nationella målen gäller oavsett om den äldre medborgaren är aktuell för insatser inom kommunens vård och omsorg eller inte.

Sedan tidigare (2011) finns även en bestämmelse i socialtjänstlagens 5 kap 4 § om en nationell värdegrund inom äldreomsorgen. Bestämmelserna innebär att socialtjänstens omsorg om äldre ska inriktas på att äldre får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande. Något som bland annat innebär annat att äldreomsorgen ska värna och respektera individens rätt till privatliv och kroppslig integritet, självbestämmande, delaktighet och individanpassning.
Vidare finns författningar som stipulerar formkrav på utförare av vård och omsorg. Till de mer centrala hör Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9). Vidare finns föreskrifter med bäring på organisatorisk och social arbetsmiljö som reglerar kunskapskrav, mål, arbetsbelastning, arbetstid och kränkande särbehandling (AFS 2015:4)
Utöver de krav som ställs i lagar och författningar har också äldrenämnden i Uppsala antagit en värdegrund, med ledord kring vad som ska vara vägledande i kontakten med personer i behov av vård och omsorg. Värdegrunden går under benämningen *TITORB,* vilket är en förkortning av följande ledord:

- Trygghet
- Inflytande
- Tillgänglighet
- Oberoende
- Respekt
- Bemötande

Utöver värdegrunden finns också s.k. lokala värdighets- och servicegarantier. Dessa lyfter fram några kvaliteter inom hemvård och särskilt boende som brukarna och deras anhöriga särskilt ska garanteras. Samtidigt erbjuder de konkreta och uppföljningsbara mål för verksamheterna. De lokala värdighets- och servicegarantierna ska därför vara väl förankrade i verksamheten och kända av medborgare och stödanvändare, se tablå 1.

Tablå 1: Sammanställning av äldrenämndens värdighets- och servicegarantier.

Värdighetsgarantin för hemtjänstinsatser innebär att den enskilde har rätt att:

- Veta vilken personal som ska utföra insatser i hemmet
- Inom skälig tid bli kontaktad om det kommer någon annan personal än den som förväntas komma
- Inom skälig tid bli kontaktad om personalen blir försenad
- Få en årlig läkemedelsgenomgång (om den enskilde får hjälp av hemvården med läkemedel)
- Kunna påverka tidpunkten för utevistelse/promenad (om beslutet omfattar sådan insats)
- Få dokumenterat i sin genomförandeplan hur och när utevistelse/promenad ska utföras (om beslutet omfattar sådan insats)

Värdighetsgarantin för vård- och omsorgsboenden innebär att den enskilde har rätt att:
Kunna påverka tidpunkt för utevistelse/promenad

- Kunna välja promenad i grupp eller att promenera enskilt med stöd av personal
- Få dokumenterat i sin genomförandeplan hur och när utevistelse/promenad ska utföras
- Ha en lugn och trivsam måltidsmiljö
- Påverka menyn samt tidpunkt för måltider
- Få en årlig läkemedelsgenomgång

Servicegarantin om uppsökande hembesök innebär att den enskilde, som har fyllt 80 år och som inte har några biståndsbeslutade insatser från äldrenämnden, ska:

- Få ett erbjudande om uppsökande hembesök

Servicegarantin för handläggning innebär att den enskilde ska:

- Få ett beslut om särskilt boende inom två månader från det att ansökan och underlag inkommit
- Få ett beslut om insatser i ordinärt boende inom två veckor från det att ansökan och underlag inkommit

Utöver nämnda mål och ambitioner finns naturligtvis också de lokala politiska ambitioner som kommer till uttryck i kommunens och nämndens riktlinjer och verksamhetsplaner. Sammantaget är alltså paletten både bred och mångfacetterad vad det gäller det som kan bli föremål för nämndens uppföljning på förvaltningsövergripande nivå. Det innebär samtidigt att formerna för uppföljning och avrapportering kommer att variera såväl vad gäller metoder som omfattning och innehåll.

Former för uppföljning och avrapportering

På förvaltningsövergripande nivå sker verksamhetsuppföljning med avrapportering till äldrenämnden med olika periodicitet, i huvudsak genom rapportering per tertial (var 4:e månad) och per kalenderår.

Tertialrapportering

Upparbetade verksamhetssystem, rutiner och mallar finns för tertialrapportering av verksamhetens ekonomiska resultat, mål, budget och uppdrag från kommunfullmäktige samt nämndens åtgärder. För år 2020 finns dock ambitioner att komplettera upparbetade rapporteringsrutiner med en bredare, men samtidigt mer koncentrerad och lättillgänglig, rapportering kring ekonomi, verksamhet och personal. Syftet är att bredare än för närvarande och i ett antal centrala avseenden, kontinuerligt och i närtid uppdatera nämnden kring äldreomsorgens utveckling. Här kommer ingå att uppmärksamma eventuella förändringar i volymer, fördelning extern drift och egenregi, vårdtyngd inom hemtjänsten, personkontinuitet, väntetid för plats i särskilt boende, brukarnas nöjdhet med vård och omsorg, utfall av leverantörskontroller, personalomsättning, sjukfrånvaro m.m.

Årsrapportering

Centralt i den förvaltningsövergripande verksamhetsuppföljningen är avrapporteringen i samband med årsbokslut, även här med fokus på ekonomi, mål och uppdrag. I samband med denna sker även koppling till den nationella utvecklingen med framtagande av indikatorer och nyckeltal inom ramen för arbetet med s.k. öppna jämförelser. Underlag för dessa lämnas årligen av äldreförvaltningen till nationella aktörer, bl.a. till Socialstyrelsens enhetsundersökning och nationella brukarundersökningen, SKL:s datainsamling kring kommunens kvalitet i korthet (KKiK) m.m. De uppgifter som tillhandahålls via kommun- och landstingsdatabasen är data som uppdateras årligen. Det innebär att data för jämförelser, t.ex. med kommuner med liknande förutsättningar att bedriva äldreomsorg eller jämförelsenätverk som R9, endast finns tillgängliga och uppdateras på årsbasis. I appendix till denna uppföljningsplan redovisas tidpunkter för publicering och redovisning av nationella uppföljningsinitiativ.

Särskilda utrednings- och uppföljningsuppdrag

Förutom den återkommande och systematiska uppföljningen, varje tertial och i samband med årsbokslut, genomförs också särskilda och riktade utrednings- och uppföljningsinsatser. Dessa kan föranledas av händelser i verksamheten, politiska initiativ på lokal eller nationell nivå, förvaltningsinterna behov m.m. Hit hör t.ex. genomlysningar av den äldre befolkningens syn på levnadsförhållanden i kommunen (”äldrevänligheten”), behov och strategier för att tillhandahålla särskilda boendeformer, personalens arbetsvillkor, nämndens träffpunkter, jämställdhetsanalyser av biståndsbedömningen, de boendes upplevelser av trygghetsboenden m.m.

Åtgärder

För åtgärder på förvaltningsövergripande nivå ansvarar den politiska organisationen och förvaltningsledningen. Överväganden och beslut kan här exempelvis handla om riktlinjer och program, policyer, sanktioner, samarbeten, nätverk, konkurrensutsättning m.m.

Avtals- och uppdragsuppföljning

Introduktion

Äldrenämnden har som huvudman rätt till insyn i hur utförare utför sitt, av kommunen, fastställda uppdrag. Vidare har även allmänheten rätt till insyn i hur verksamheten utförs (Kommunallagen, 1991:900; Socialtjänstlagen, 2001:453). Avtalsuppföljning är ett verktyg för äldreförvaltningen i Uppsala kommun att säkerställa att utförare inom äldreomsorgen utför sitt uppdrag i enlighet med de avtal som tecknats mellan utföraren och kommunen. En avtalsuppföljning är också ett arbetssätt för äldreförvaltningen att säkerställa en god kvalitet i äldreomsorgen men också en metod för att kartlägga äldreomsorgens förbättrings- och utvecklingsområden.

Former för uppföljning och avrapportering

Inför varje verksamhetsår gör förvaltningen en årsplanering för sina uppföljningar. Där planeras vilka verksamheter som ska följas upp och vid vilken tidpunkt. Årsplaneringen presenteras för och godkänns av nämnden.

Hur ofta uppföljning sker och hur uppföljningen går till varierar beroende på verksamhetsområde. De verksamhetsområden som följs upp är; särskilt boende, hemtjänst och hemsjukvård, dagverksamheter samt verksamheter inom öppna förebyggande insatser.

Gemensamt för alla är att en uppföljning alltid sker en tid efter att verksamheten startat upp alternativt efter ett verksamhetsövertagande. Syftet är att se om utföraren kommit igång enligt plan och att utföraren arbetar enligt avtal/uppdrag. Därefter sker planerade uppföljningar kontinuerligt under avtalstiden enligt en årsplanering som utformas vid varje årsskifte. Utöver den planerade uppföljningen finns också händelsestyrd och oanmäld uppföljning, vilken initieras vid indikationer på eventuella brister och mer akuta missförhållanden. Oanmäld uppföljning sker även för att följa upp exempelvis krav på rättelse från en tidigare uppföljning.

Planerade uppföljningar med besök i verksamheten följer en i förväg uppgjord rutin. Det inleds med ett förarbete som inkluderar att gå igenom tidigare uppföljningar och avtal med utföraren, eventuella avvikelser i synpunktshanteringssystemet, statistik, enkäter etc. samt eventuellt kontakta andra berörda parter för information, exempelvis biståndshandläggare. Under 2018 genomfördes planerade uppföljningar vid 41 av 111 enheter, eller vid drygt en tredjedel av samtliga enheter inom äldreomsorgen i Uppsala.

Själva besöket aviseras fyra veckor i förväg med ett schema för dess genomförande. Besöket omfattar intervjuer med omvårdnadspersonal, legitimerad personal, verksamhetschef och slutligen sammanfattas besöket där gjorda iakttagelser presenteras tillsammans med verksamhetschef/ledning. I det särskilda boendet tillkommer rundvandring med observationer och eventuella samtal med boende och personal.

Oanmälda uppföljningar kan ta olika former beroende på vad som ska följas upp. Där kan exempelvis ingå oanmälda observationer och olika former av dokument- och registergranskningar.

Efter genomförd uppföljning genomförs ett analysarbete vilket utmynnar i en rapport. Verksamheten ges möjlighet att lämna synpunkter på rapporten, vilket därefter

sammanställs med en slutlig bedömning. Om uppföljningen identifierat brister kommer krav ställas på rättelse, som regel med en tidsfrist på en månad. Vid en uppföljning görs bedömning om bristerna åtgärdats och då avslutas uppföljningen. Om bristerna kvarstår kommer bedömningarna skärpas och även sanktioner övervägas. Varje uppföljning anmäls också och redovisas till nämnden i eget ärende när den avslutats. Avtals-och uppdragsuppföljningen sammanfattas och avrapporteras även i en årsrapport till nämnden.

Åtgärder

Om det konstateras fel eller brister i verksamheten vid uppföljningen åligger det utföraren, enligt avtal, att åtgärda dessa omedelbart. I den mån det konstaterade felet eller bristen inte förmodas kunna åtgärdas omgående kan utföraren få en tidsfrist, inom vilket felet eller bristen senast ska vara åtgärdad. I samband därmed kan även begäras att utföraren inkommer med en skriftlig åtgärdsplan, som beskriver hur felet eller bristen ska åtgärdas inom den utsatta tiden. Om förvaltningen inte är nöjd med åtgärderna i åtgärdsplanen, kan utföraren även åläggas åtgärder som formulerats av myndigheten.

Om felet eller bristen inte är åtgärdad inom utsatt tid kommer utföraren få en varning. Det kan också innebära återkrav av tidigare erlagd ersättning. Storleken på återkravet bestäms utifrån vad som är proportionerligt i förhållande till bristen. Om den konstaterade bristen innebär att utföraren alltjämt inte levererar i enlighet med vad som gäller enligt avtal, har förvaltningen även rätt till reducering av framtida ersättning.

Återkrav eller ersättningsreducering kan exempelvis aktualiseras om utföraren saknar legitimerad personal som enligt avtalet ska tillhandahållas, om utbildning och fortbildning hos personalen brister, om utföraren inte har ett fungerande kvalitetsledningssystem eller om annan konstaterad brist som förvaltningen finner påverkar kvaliteten i tjänsten.

Om utföraren allvarligt brustit i sitt åtagande, eller om konstaterade brister och fel är så omfattande eller så allvarliga att de innebär att utföraren inte bedöms kunna säkerställa omsorg av god kvalitet eller god och säker vård, kan förvaltningen häva avtalet. Avtalet kan också hävas om utföraren brister i det systematiska kvalitetsarbetet på ett sätt som kan anses innebära skada eller risk för skada för brukare i verksamheten. Avtal kan också hävas om det framkommer att utföraren vid mer än ett tillfälle fakturerat eller försökt att fakturera kommunen i strid med ersättningsvillkoren eller om utföraren på annat sätt i strid med avtalet erhållit eller försökt att erhålla mer ersättning än avtalet medger. Slutligen kan avtal hävas om utföraren under avtalstiden ålagts två varningar.

När det gäller sanktionsmöjligheter är förutsättningarna annorlunda beträffande den verksamhet som bedrivs i egenregi. Här saknas t.ex. möjligheten till ersättnings-reducering. Vid allvarliga brister finns dock möjligheten att ytterst häva uppdrag.

Individuppföljning

Introduktion

Uppföljningen av enskildas bistånd och upplevelser av vård och omsorg sker i huvudsak på två sätt. Dels genom den uppföljning som är kopplad till de lagfästa handläggningsrutinerna och *uppföljningen av olika typer av biståndsbeslut*; hemtjänst, ledsagning, kontaktperson, avlösarservice, dagverksamhet, korttidsboende och särskilt boende. Dels genom *en särskilt utformad individuppföljning* som syftar till att belysa mer generella kvaliteter i tjänsteleveransen, utifrån mål, utfästelser och även centrala dimensioner utifrån kunskapsbildning på området, med utgångspunkt i enskildas egna upplevelser av den vård och omsorg som ges.

Former för uppföljning och avrapportering

Uppföljning av biståndsbeslut

Beslut om insatser som pågår under längre tid följs upp minst en gång per år. Första gången ett beslut verkställs eller då nämnden fått annan information (t.ex. att behoven förändrats, att något särskilt har hänt eller genom klagomål från den enskilde) kan anledning finnas att följa upp beslutet tidigare. Med införandet av den handläggnings-modell[1] som Socialstyrelsen lanserat över landet, benämnd IBIC (= Individens behov i centrum), har en tyngdpunktsförskjutning skett mot att mer kontinuerligt utvärdera individens behov och vad hen själv klarar av respektive behöver stöd kring, från ett tidigare och jämförelsevis mer förutbestämt tillhandahållande av olika insatser. Den nya handläggningsmodellen har samtidigt medfört att kraven på uppföljning och uppdatering på den enskildes situation kan sägas ha skärpts och även blivit i behov av en större flexibilitet, då hjälpbehovet förändras över tid.

Att erbjuda en ökad variation och flexibilitet, i förhållande till grundnormen om en uppföljning per år, är ett utvecklingsområde inom arbetet med uppföljning av myndighetsutövningen mot enskilda under planperioden.

Uppföljningen av individuella biståndsbeslut sker vanligtvis vid planerade hembesök, men även per telefon. Inte ovanligt är att uppföljning initieras som en följd av enskildas sjukhusvistelser och/eller i samband med utskrivning från sjukhus. Uppföljning kan även föranledas av kontakter med enskilda, anhöriga och närstående, vårdpersonal eller andra yrkesgrupper i utförarledet. Uppföljningen dokumenteras i enskildas personakter.

Förutom kontakter med enskilda, anhöriga och närstående är också de s.k. genomförandeplaner[2] som utföraren är skyldig att upprätta tillsammans med den enskilde, viktiga underlag för uppföljning av biståndsbeslutens verkställighet. När det gäller hemtjänsten tillkommer även registrerad tid hos den enskilde som ett viktigt uppföljningsunderlag.

Äldreförvaltningen är skyldig att rapportera till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) om beviljat bistånd enligt Socialtjänstlagen (2001:453) inte har verkställts tre månader

---

[1] Med förebild från England.

[2] Av genomförandeplanen ska framgå hur biståndsbeslutet ska verkställas och svara på frågor kring hjälpens vad, hur, när och av vem m.m.

efter gynnande beslut. Förvaltningen ska även rapportera om en insats har avbrutits och inte verkställts på nytt inom tre månader. Rapportering ska ske varje kvartal och den lämnas med samma periodicitet även till äldrenämnden för kännedom. Under 2018 rapporterades 61 fall av ej verkställda beslut inom tre månade avseende särskilt boende, vilket motsvarar 1,4 % av den totala mängden ej verkställda beslut i samma avseende i riket. Samtidigt var antalet lägre än närmast föregående år[3]. Vanligaste orsak var att personen tackat nej till erbjudande om plats.

Särskild individuppföljning

För bistånd i form av hemtjänst finns beslut som för varje individ redovisar behov och aktuella hjälpinsatser. När det gäller beslut avseende särskilt boende finns emellertid inte samma individuellt utformade beslut. Beslutet är istället mer av ett kategoribeslut vad gäller omsorgens utformning (typ ”all inclusive”). Särskilt boende motsvarar nämligen den högsta omvårdnadsnivån inom kommunens äldreomsorg. För att permanent beviljas plats där krävs att den enskilde har ett omfattande omvårdnadsbehov dygnet runt, med det också medicinska behov och behov av kontinuerlig närhet till personal.

Ovanstående innebär samtidigt att utformningen av vård och omsorg vid särskilda boenden vilar mer tungt i avtal och uppdrag, lagstiftning, föreskrifter och kunskapsbildning kring äldreomsorg och äldrevård, än i vägledning utifrån de enskilda besluten. Likväl ska det även inom det särskilda boendet tas fram genomförandeplaner för planering och uppföljning av insatserna vid boendet för den enskilde.

Ovanstående ger också olika förutsättningar för den särskilda individuppföljning som går utöver vad som följer av uppföljningen av själva biståndsbeslutet. Äldreförvaltningen har sedan lång tid haft checklistor, en rutin och delvis även särskild personal för denna uppföljning[4]. Den särskilda personalen har tidigare hanterat en systematisk uppföljning av de boendes upplevelser av insatserna vid särskilda boenden, medan ordinarie biståndshandläggare ansvarat för uppföljningen inom hemtjänsten. Numera vilar dock samma uppföljningsansvar på samtliga biståndshandläggare. Eftersom uppföljningen inom hemtjänsten är mer direkt kopplat till biståndsbeslutets utformning, har den särskilda individuppföljningen blivit något av en extra pålaga utan samma individuella aktualitet och relevans. Det har också bidragit till en mindre omfattning av den särskilda individuppföljningen inom hemtjänsten.

Ett utvecklingsarbete har pågått för att effektivisera och öka omfattningen av individuppföljningen. En del av arbetet har handlat om att förenkla och koncentrera uppföljningen till att fånga enskildas upplevelse av kvaliteten i tjänsteleveransen. En annan del om att tillhandahålla smidigare hjälpmedel för datainsamlingen och likaså systematisera och digitalisera dokumentationen. Under 2020 är målsättningen att (som minst) hälften av samtliga brukare inom varje verksamhet, ska ha tillfrågats om sin upplevelse av kvaliteten inom tidsfristen av ett halvår. Något som, om det lyckas, kommer möjliggöra samlade och uppdaterade bilder av kvalitetsupplevelsen vid olika verksamheter, med underlag från som minst 50% av verksamhetens brukare. Att växla upp individuppföljningen till denna volym är dock en betydande utmaning med totalt dryga 4000 personer med hemtjänst eller särskilt boende. Syftet är dock att erbjuda nämnden ett eget system för fortlöpande bevakning av kvalitetsupplevelsen närmast

---

[3] 2017gällde det 107 beslut, 2016 gällde det 82 beslut.
[4] Gick tidigare under benämningen ”Simone”.

dem som verksamheten berör, något som även skulle kunna benämnas för ”en egen och kontinuerligt pågående brukarundersökning inom kärnverksamheten”.

Åtgärder

Den lagfästa uppföljningen av biståndsbeslut kan i det enskilda fallet medföra omprövning, förlängning eller att biståndet avslutas. Detta är något som kommuniceras mellan den enskilde och biståndshandläggaren (myndigheten) samt dokumenteras i personakt enligt gällande föreskrifter och allmänna råd.

Den särskilda individuppföljningen kan även den vara underlag för åtgärder från biståndshandläggaren. Med en utvecklad systematik och volym adresserar den samtidigt frågor och indikationer till avtals- och uppdragsuppföljningen, ytterst och ackumulerat kanske även frågor att hantera av förvaltningsledning eller nämnd.

Intern kontroll

Intern kontroll och styrning handlar ytterst om hur rutiner och förhållningssätt är utformade och praktiseras, i syfte att bevaka och säkerställa hantering och utfall av författningar, program, policyer, planer och samarbeten inom nämndens ansvarsområde. Ytterst ansvarar nämnden för att den interna kontrollen är tillräcklig. I praktiken är det dock i verksamheten som kontrollen genomförs och utvecklas, som *en del i det löpande arbetet*.

Att den ”interna kontrollens verkstad” äger rum i det löpande arbetet innebär att frågeställningen om att saker och ting blir gjorda som tänkt, ständigt hålls levande genom framförhållning, återkommande återblickar och utvärdering.

Exempel på sådana återkommande moment kan vara:

- dialog för att tydliggöra ansvar och roller,
- systematiska rutiner för riskbedömning och riskhantering,
- faktiska kontrollaktiviteter av olika slag, t.ex. i anslutning till tertialavstämning,
- forum för transparens kring information och aktiv kommunikation,
- forum för reflektion, lärande och förbättringsåtgärder.

Under 2020 och 2021 pågår arbete för att stärka och utveckla den interna kontrollen. Hit hör t.ex. att utveckla dialogen kring ansvar och roller, transparens kring information och kommunikation samt forum för reflektion, lärande och förbättringsåtgärder.

Leverantörsledets ansvar för verksamhetsuppföljning

Alla leverantörer och utförare av vård och omsorg inom nämndens ansvarsområde, såväl egenregiverksamhet som privata företag, är också skyldiga att bedriva ett eget uppföljningsarbete. Utförarnas skyldigheter regleras här bl.a. av Socialstyrelsens föreskrift och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2009:11). Föreskriften avser att vägleda processer och rutiner samt ett systematiskt förbättringsarbete för att säkerställa och utveckla verksamheters kvalitet. Med kvalitet avses här att verksamheterna uppfyller de mål som gäller enligt lagar och andra föreskrifter för verksamheterna samt beslut som meddelats med stöd av sådana föreskrifter. Centrala inslag i det systematiska kvalitetsarbetet är riskanalyser, egenkontroll och hantering av synpunkter och avvikelser.

Utförare av vård och omsorg är också skyldiga dokumentera det systematiska kvalitetsarbete de bedriver och bör enligt Socialstyrelsen årligen sammanställa en s.k. kvalitetsberättelse. När det gäller utförare av hälso-och sjukvårdsinsatser finns vidare bestämmelser om att årligen sammanställa en patientsäkerhetsberättelse (3 kap. 10 § patientsäkerhetslagen 2010:659).

Appendix

Publiceringskalender nationella och regionala uppföljningsinitiativ

Undersökning	Huvudman	Publicerings-månad	Redovisning nämnd
Nationella brukarundersökningen	Socialstyrelsen	September	Årsbokslut + oktober/novembernämnd
Socialstyrelsens enhetsundersökning (Äldreguiden)	Socialstyrelsen	November	Årsbokslut + Decembernämnd
Kommunens kvalitet i korthet (KKiK)	SKL/RKA	Januari	Februarinämnd
Öppna jämförelser - äldreomsorg	SKL/ Socialstyrelsen	Juni	Årsbokslut + Septembernämnd
Jämförelsenätverket R9	R9-kommunerna	November	Årsbokslut + Decembernämnd

Bilaga 3 Nämndens nyckeltal

Tablå1: Nyckeltal och indikatorer för årsredovisning.

Indikator	Nuvärde			Jämför -värde	Mål- sättning	Trend
	Totalt	Kvinnor	Män			
Ekonomiskt bokslut/resultat för nämnden		-	-		0	↗
Nettokostnadsavvikelse	1,2	-	-	--0,8	0	↘
Nettokostnad äldreomsorg, kr/invånare	8561	-	-	9623	-	↘
Invånare 65 år och äldre i särskilt boende	4,4	-	-	4,7	-	↗
Invånare 65 år och med hemtjänst i ordinärt boende	6,8	-	-	8,0	-	↘
Invånare 65 år mottagare av kommunal hemsjukvård	7,2	-	-	9,6	-	↗
Äldreomsorg i enskild regi, andel brukare	39,6	-	-	19,6	-	↘
Hemtjänst andel ganska/mkt nöjda	86	-	-	85	öka	↘
Särskilt boende andel ganska/mkt nöjda	78	-	-	80	öka	↘
Hemtjänst: Andel med aktuell genomförandeplan	82	-	-	79	100%	↗
Boende: Andel med aktuell genomförandeplan	92	-	-	94	100%	↘
Antal trygghetsbostäder i Uppsala kommun	337	-	-		öka	→
Antal seniorbostäder i Uppsala kommun	1 211	-	-		öka	→
Andelen ekologisk mat i egen regins verksamheter (jan-okt 2019)	42 %	-	-	-	100 %	↗
Andel ekologisk mat i av nämnden upphandlade verksamheter (Indikator saknas. tas fram under året)	-	-	-		100 %	-
Andel använd förnybar energi vid transporter inom egen regin (jan-sep 2019)	41 %	-	-	-	100 %	↗
Andel fossilfria fordon inom egen regin (november 2019)	71 %	-	-	-	100 %	↗
Antal fossildrivna fordon inom egen regin (nov. 2019)	28	-	-	-	0	↘
Korttidsfrånvaro (jan-okt 2019)	3,69 %	3,8 %	3,3 %	-		↗
Långtidsfrånvaro (jan-okt 2019)	4,59 %	5,5 %	1,8 %	-		→
Resultat medarbetarundersökning 2019 (delindex ledarskap)	68	68	69			→
Resultat medarbetarundersökning 2019 (delindex styrning)	75	75	74			↗

Tablå 2: Nyckeltal och indikatorer för tertialrapportering; ekonomi, verksamhet, medarbetare (utvecklas med mätdata under 2020).

INRIKTNING	INDIKATOR
Ekonomiskt resultat	Resultat mot budget (ÄLN totalt)
	Ordinärt boende
	Särskilt boende
	Öppna förebyggande
	Avvikelse mot referenskostnad (T3)
Volymer	Personer med beslut om hemtjänst
	Fördelning män/kvinnor
	10 timmar eller mindre/månad
	120 timmar eller mer/månad
	Andel av befolkningen 80+ (T3)
	Personer med kommunal hälso- och sjukvård
	Fördelning män/kvinnor
	Andel av befolkningen 80+ (T3)
	Personer med både hemtjänst och kommunal hälso- och sjukvård
	Fördelning män/kvinnor
	Andel av befolkningen 80+ (T3)
	Personer med beslut om permanent plats i särskilt boende
	Fördelning män/kvinnor
	Andel av befolkningen 80+ (T3)
	Personer med beslut om korttidsboende
	Fördelning män/kvinnor
	Andel av befolkningen 80+ (T3)
	Personer med avlösning (anhörigstöd)
	Fördelning män/kvinnor
	Andel av befolkningen 80+ (T3)
	Personer med beslut om biståndsbedömd dagverksamhet
	Fördelning män/kvinnor
	Andel av befolkningen 80+ (T3)
Extern drift	Andel personer med bistånd levererat av extern aktör (totalt)
	Andel personer med hemtjänst levererat av extern aktör
	Andel personer med särskilt boende levererat av extern aktör
Brukarupplevd kvalitet (egen undersökning)	Andel som tycker hemtjänsten fungerar mycket bra eller bra (ÄLN totalt)
	Fördelning män/kvinnor
	inom egenregi
	inom extern drift
	Andel som tycker att det särskilda boendet fungerar mycket bra eller bra (ÄLN totalt)
	Fördelning män/kvinnor
	inom egenregi
	inom extern drift

Process	Personkontinuitet inom hemtjänsten inom egenregi inom extern drift Antal intresseanmälningar särskilt boende/Söktryck: inom egenregi extern regi (LOV) extern regi (driftentreprenad) Väntetid från beslut till verkställighet (särskilt boende) Ej verkställda beslut inom 90 dagar (särskilt boende) Vistelsetid i korttidsboende (+spridning) Medicinskt färdigbehandlade Leverantörsuppföljningar: inom egenregi extern regi (LOV) extern regi (driftentreprenad)
Sjukfrånvaro (ÄLF)	Korttidsfrånvaro Långtidsfrånvaro
Formell kompetens (egenregi)	Antal USK av totalt tillsvidareanställd personal Hemtjänst Särskilt boende Öppna förebyggande
Tillsvidareanställda (egenregi)	Andel av total arbetsinsats (ÄLN Totalt) Hemtjänst Särskilt boende Öppna förebyggande
Personalomsättning (ÄLF)	Personer som lämnat organisationen (s.k. externa avgångar) Systemledning (rådgivning och bistånd, avtal och marknad) Hemtjänst Särskilt boende Öppna förebyggande
Ansvarsområde (kontrollspann - egenregi)	Antal underställda per enhetschef (egenregi) Hemtjänst Särskilt boende
Inhyrd HSL-personal (egenregi)	Andel av total arbetsinsats HSL (ÄLN Totalt)

Bilaga 4 (separat bilaga)
Nämndens internkontrollplan

Bil. 4

Uppsala kommun

Äldrenämnden

Datum:
2019-12-17

Diarienummer:
ALN-2019-0680

Handläggare:
Daniel Karlsson

Internkontrollplan 2020

För äldrenämnden

Ett aktiverande dokument som äldrenämnden fattade beslut om den 17 december 2019

Postadress: Uppsala kommun, 753 75 Uppsala

Telefon: 018-727 00 00 (växel)

E-post: Uppsala.kommun@uppsala.se

www.uppsala.se

Inledning

Kommunfullmäktige i Uppsala kommun antog den 26 mars 2007 ett reglemente för intern kontroll i Uppsala kommun och kommunens helägda bolag. I reglementet beskrivs hur arbetet med den interna kontrollen ska struktureras och rapporteras till kommunstyrelsen, som har det övergripande ansvaret för frågan.

Äldrenämnden upprättar årligen en internkontrollplan. Planen ska vara ett stöd i styrningen av verksamheten och ett hjälpmedel för att nå verksamhetsmålen. Planen ska försäkra att

- Verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt
- Den finansiella rapporteringen och information om verksamheten är tillförlitlig
- Verksamheten bedrivs i enlighet med lagar, föreskrifter, policyer och riktlinjer

Internkontrollplanen beskriver vad som behöver göras utifrån viktiga risker som framkommit i riskanalysen. Varje kontrollmoment i internkontrollplanen följs upp enligt beskriven frekvens och metod. Resultatet av uppföljningen redovisas årligen till kommunstyrelsen.

Internkontrollplanen innehåller också en beskrivning av hur nämnden arbetar med intern kontroll och hur internkontrollplanen används för att utveckla detta arbete.

Nämndens arbete med intern kontroll

Den interna kontrollen inom äldrenämndens verksamhetsområde utgår ifrån nämnden. Delegationsordning finns för väsentliga områden och förtydligar ansvarsfördelningen. Verksamhetsplanen utgör grunden för de mål och åtgärder som ska uppnås och genomföras under året och internkontrollplanen utgör en viktigt grund för att fånga äldrenämndens utmaningar.

Ett riskarbete lägger, tillsammans med kommunfullmäktiges mål och uppdrag, grunden för nämndens verksamhetsplan och internkontrollplan. Riskarbetet utgår ifrån ett flertal riskanalyser, bland annat nämndens riskanalys, där prioritering och hantering av ett urval risker leder till att internkontrollplanen tar form.

Nämndens ansvarsområde och styrning

Äldrenämndens uppdrag regleras i reglementet för nämnden. Äldrenämnden ansvarar för service, vård och omsorg i ordinärt eller särskilt boende till personer 65 år och äldre, i de fall personerna har behov av sådana insatser på grund av ålder, sjukdom eller nedsatt fysisk funktionsförmåga. I detta ansvarar nämnden för uppgifter enligt socialtjänstlagen samt det kommunala ansvaret enligt hälso- och sjukvårdslagen. Nämnden ansvarar även för öppna insatser och förebyggande verksamhet för personer 65 år och äldre.

Äldrenämndens grunduppdrag om service, vård och omsorg till personer 65 år och äldre utgår således ifrån de skyldigheter som åläggs kommunen i socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen. Nämnden stöds av äldreförvaltningen i genomförandet av sitt uppdrag.

Nämnden har under innevarande år inte antagit några särskilda riktlinjer för den interna kontrollen inom verksamhetsområdet förutom internkontrollplanen 2019. Nämnden anser att den styrning och det stöd som finns på kommunövergripande nivå för arbetet med den interna kontrollen är tillräckligt och att behov av nämndspecifika riktlinjer i dagsläget saknas.

Däremot så har nämnden antagit andra styrdokument som fungerar som stöd för att säkerställa en god intern kontroll inom nämndens ansvarsområde, exempelvis nämndens delegationsordning samt nämndens verksamhetsplan. Därtill fungerar nämndens uppföljningsplan som övergripande styrdokument för nämnden om hur såväl individ-, avtals- som uppdragsuppföljning genomförs, följs upp, åtgärdas och avrapporteras till nämnd, både mot externa utförare och egenregin. En reviderad uppföljningsplan för 2020–2021 biläggs till nämndens verksamhetsplan 2020. Som stöd i förvaltningens arbete med risker har också förvaltningen tagit fram en rutin för förvaltningens riskhantering. Rutinen tydliggör förvaltningens och nämndens arbete med riskhantering på olika nivåer och inom olika verksamhetsområden.

Organiseringen av verksamheten

Verksamheten som äldrenämnden ansvarar för bedrivs av äldreförvaltningen. Äldreförvaltningen består av fyra operativa avdelningar:

Avdelningen för avtal och marknad som ansvarar för

- budget inom nämndens ansvarsområde
- avtal och uppdrag
- uppföljning
- beredning till nämnd
- avtal för fastigheter och lokaler
- regional samverkan
- samordning av äldrevänligt samhälle
- mål och budget
- strategiska planer, program, utredningar och ärenden
- remisshantering
- framtidsanalys och verksamhetsuppföljning på nämndnivå
- nämndens verksamhetsplan inklusive riskstyrning/internkontroll

Avdelningen för kvalitet och utveckling som ansvarar för

- ledningssystem
- medicinskt ansvariga sjuksköterskor (MAS)
- fordonshantering
- innovation/välfärdsteknologi
- samordning av verksamhetsförlagd utbildning (VFU)
- samordning av arbetsplatsförlagt lärande (APL)
- stimulans- och strategiska utvecklingsprojekt

Avdelningen för rådgivning och bistånd som ansvarar för

- Information och rådgivning, verksamhetsutveckling
- myndighetsutövning på individnivå och uppföljning
- mottagningsteam och boendesamordning

Avdelningen för egen regi som ansvarar för utförande av verksamhet inom ramen för kommunens egenregi inom följande områden:

- Förebyggande verksamhet
- Hemsjukvård
- Hemvård
- Vård och omsorg i särskilt boende

Utveckling av den interna kontrollen

Äldrenämnden ser intern kontroll som ett prioriterat område och vidtar åtgärder för att stärka densamma i verksamheten genom att bland annat ställa krav på kontinuerliga förbättringar. Ett utvecklingsarbete kring den interna kontrollen pågår kontinuerligt. Inom ramen för detta utvecklingsarbete har varje verksamhetsområde under 2019 genomfört riskanalyser i syfte att ta fram verksamhetsområdesspecifika prioriterade risklistor som kan leda till riskhanterande åtgärder. De olika riskerna kommer att prioriteras i avdelningsspecifika internkontrollplaner och utgör ett viktigt underlag till det förvaltningsövergripande riskregistret och nämndens övergripande internkontrollarbete.

Äldrenämnden ser att det är viktigt att vara inkluderade i arbetet med intern kontroll och medverkar i riskanalys inom de områden som är relevanta för nämndens ansvar. Under hösten 2019 så har nämnden genomfört en workshop där olika risker har prioriterats. Resultatet av workshopen fungerar som ett av underlagen för prioriteringar till nämndens internkontrollplan 2020 och för nämndens arbete med intern kontroll under nästkommande år.

Ett väsentligt område för äldrenämnden är resultaten av avtals-, uppdrags- och individuppföljningar där återkoppling till nämnden fortsatt bör stärkas, både för att ge nämnden bättre kännedom om utförares förutsättningar och inför prioritering av insatser och åtgärder.

Begrepp som används i internkontrollplanen

Kontrollområde	Områden som det ska finnas kontrollmoment inom. Det finns fem stycken kontrollområden: - Verksamhetskontroller - Kontroller av system och rutiner - Kontroll av efterlevnad av regler, policyer och beslut - Finansiell kontroll - Kontroll avseende oegentligheter, mutor och jäv
Riskbeskrivning	Beskrivning av den risk som ligger till grund för kontrollmomentet. Hämtas från riskregistret.
Kontrollmoment	Konkreta åtgärder som vidtas för att motverka, minimera eller i vissa fall eliminera riskerna. Kontrollmomenten kan antingen vara förebyggande eller upptäckande och korrigerande. Förebyggande kontrollmoment är åtgärder för att undvika att brister uppstår. Upptäckande och korrigerande kontrollmoment hjälper nämnden att se om riskerna har lett till de händelser som kan befaras och visar på vilka åtgärder som behöver vidtas för att komma tillrätta med bristerna.
Kontrollmetod	Beskrivning av hur, när och hur frekvent kontrollmomentet ska genomföras.
Tidpunkt för rapportering	Tidpunkt då kontrollmomentet ska rapporteras till nämnd.

Risker och kontrollmoment

Nämnden uppdrar åt förvaltningen att utse kontrollansvarig för respektive kontrollmoment.

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Tidpunkt för rapportering
Verksamhets-kontroller	Bristande förmåga att främja insatser och åtgärder som stärker möjligheten att möta framtida utmaningar kopplade till äldres behov av vård- och omsorg i samklang med begränsade resurser riskerar leda till att vi inte på ett ändamålsenligt sätt kan möta framtidens utmaningar.	Stärka det strategiska arbetet genom att öka kunskaperna om vilka förutsättningar som krävs inom äldrenämndens ansvarsområde för att bättre möta framtidens utmaningar.	Genomföra konsekvens- och alternativkostnadsanalyser vid förändringar av verksamheten för att säkerställa relevant prioritering. Regelbunden uppföljning av kontrollmomentets utveckling.	Vid behov, som minst vid årsbokslut
	Bristande möjlighet och förmågan att attrahera, rekrytera, utbilda och behålla personal leder till en risk för brist på personal, hög andel outbildade medarbetare, tung arbetssituation och tappad kompetens	Fortsätta det kontinuerliga arbetet med att stärka attraktiviteten i att arbeta i nämndens verksamheter och stärka uppföljningen av detta.	Genomföra åtgärder enligt kompetensförsörjningsplanen Uppföljning av kontrollmomentet vid avtals- och uppdragsuppföljningar Uppföljning av relevanta indikatorer i medarbetarundersökningen Uppföljning genom nämndens kvalitetsmått	Årligen, samt vid behov Löpande En gång per år Per tertial samt vid årsbokslut.

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Tidpunkt för rapportering
Kontroller av system och rutiner	Brister i uppföljningen av avtal, uppdrag och individärenden kan ge att nämnden inte på tillräckliga grunder kan säkra att leverans och kvalitet sker i enlighet med överenskommelser. Brister i avrapportering till nämnden kan leda till att beslut om satsningar och åtgärder tas på felaktiga grunder.	Fortsätt utveckla och stärk arbetet med avtals-, individ- och uppdragsuppföljning, Fortsatt utveckla avrapportering till nämnden, så att nämnden får god kännedom om verksamheters förutsättningar.	Uppföljning av att uppföljningsplanen efterlevs och utvecklas vid behov Uppföljning av att rapportering till nämnden är kunskapshöjande.	Enligt plan för uppföljning Vid behov och i samband med årsbokslut
	Brist i avtals- och ersättningssystemens konstruktion riskerar skapa inlåsningseffekter och ge otillräckliga förutsättningar för kompetenshöjande insatser samt långsiktig utveckling i syfte att möta framtida utmaningar.	Följa upp avtal- och ersättningssystemens effekter på förutsättningarna för en långsiktigt hållbar produktion av vård och omsorg och acceptera eller vidta åtgärder för att förändra.	Analys och eventuella förslag till åtgärder föreläggs nämnden under fjärde kvartalet 2020	Kvartal 4 2020
Kontroll av efterlevnad av regler, policyer och beslut	Implementering av nya IT- och verksamhetssystem riskerar leda till fördyringar, merarbete för medarbetare samt inkörningsproblem	Säkerställa adekvat tillsättning av resurser och kompetens	Löpande avstämning/uppföljning att resurser och kompetens är tillräckliga.	Vid behov samt årsbokslut
	En för låg innovationstakt riskerar att leda till att nämnden inte kan möta utmaningarna med den demografiska utvecklingen och ett vikande skatteunderlag.	Fortsätta det påbörjade arbetet med innovationer enligt innovationsstrategin och utveckling av verksamheterna i syfte att hitta effektivare förhållnings- och arbetssätt.	Regelbunden uppföljning och avrapportering till nämnd	Vid behov och i samband med årsbokslut

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Tidpunkt för rapportering
Finansiell och ekonomisk kontroll	Att de ekonomiska effektiviseringsåtgärderna tar tid att slå igenom och att det är svårt att förutse när detta sker leder till en risk att vi inte uppnår en budget i balans och ålagt resultatmål	Följa verksamhetens totala nettokostnader mot budgetram och analysera åtgärdernas effekter	Regelbunden uppföljning och avrapportering till nämnd	Månatligen samt tertial och årsbokslut
	Bristande möjlighet till planering och styrning vad gäller behov och utbud av särskilt boende inom ramen för LOV leder till en risk för överetablering på marknaden/eller otillräckligt utbud, tomplatser och maktobalans mellan kommun och LOV-aktörer. Dessa risker kan i sig orsaka konsekvensen ökade kostnader för nämnden, minskade möjligheter att tillgodose den enskildes behov av god och säker vård, ej önskad geografisk koncentration av säbo samt ökad efterfrågan och behovsglidning.	Analysera effekterna av den blandning av upphandlingsformer som nämnden har idag och vidta lämpliga åtgärder för att minska risken för nämnda konsekvenser.	Genomförande av risk- och konsekvensanalys inom området.	Vid behov samt årsbokslut
Kontroll avseende oegentligheter, mutor och jäv	Brister i den interna kontrollen kan leda till oordning, egenmäktigt förfarande, minskad måluppfyllelse och andra oegentligheter.	Stärka förutsättningarna för intern kontroll på förvaltningens olika avdelningar.	Framtagande av avdelningsspecifika riskregister och internkontrollplaner som används lokalt för prioritering av arbete och insatser, samt som underlag för den förvaltningsövergripande interna kontrollen.	Årsbokslut

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Tidpunkt för rapportering
	Risk att kännedomen om gällande regelverk kring oegentligheter, mutor och jäv inte är tillräcklig för att säkra efterlevnad och att brister kan leda till skada för person, verksamhet eller förtroende.	Stärka/upprätthålla kännedom om regelverk	Enkät till nyckelpersoner, chefer, biståndshandläggare, avtalsstrateger och förtroendevalda som ej deltagit i undersökningen tidigare	Årsbokslut